

СВАБОДА

Забаронена 24 лістапада 1997 г.

Шаноўныя чытачы!

Цяпер ужо можна аформіць падпіску на НАВІНЫ. Мы раім Вам гэта зрабіць, паколькі купіць у кіёсках нашу газету вельмі няпроста, асабліва ў Мінску. Прычына ў тым, што сталічны Белсаюздрук адмаўляецца браць у продаж дастатковую колькасць экзэмпляраў. Ёсць і іншыя перашкоды. Напрыклад, рэдакцыя была зацікаўленая ў тым, каб ранейшыя падпісчыкі СВАБОДЫ атрымлівалі НАВІНЫ на працягу першага месяца бясплатна (у якасці кампенсацыі за снежань), аднак чыноўнікі міністэрства сувязі выказаліся супраць. Што датычыць грошай за падпіску на СВАБОДУ на 1998 г., то ўсе яны засталіся на пошце, таму іх трэба забраць, і тут жа можна аформіць падпіску на НАВІНЫ.

Падпіска прымаецца да 10 лютага ва ўсіх аддзяленнях пошты і Белсаюздруку. Кошт падпіскі на 1 месяц — 34.000 рублёў, на 4 месяцы — 136.000 рублёў. Падпісны індэкс газеты НАВІНЫ 63312. Газета выходзіць кожны аўторак, сераду і пятніцу.

Рэдакцыя

Ці зможа Адамкус паўплываць на Лукашэнку?

Лені Фішэр лічыць, што на сітуацыю ў Беларусі могуць пазітыўна паўплываць краіны-суседзі.

Выступаючы ў Страсбургу на сесіі Парламенцкай Асамблеі Савета Еўропы, яе старшыня Лені Фішэр рэкамендавала краінам, што суседнічаюць з Беларуссю, весці актыўны дыялог з кіраўніцтвам РБ. На прэс-канферэнцыі ў дзень адкрыцця сесіі спадарыня Фішэр адзначыла, што пазіцыя дзяржаў-суседзяў магла б пазітыўна паўплываць на сітуацыю ў Беларусі. Асаблівая роля ў дыялогу з Мінскам, на яе думку, павінна належаць прэзідэнту Літвы.

Крыху пазней, у размове з карэспандэнтам BNS, Лені Фішэр сказала, што вакол беларускага прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі неабходна стварыць «лепшую атмасферу», і заявіла, што сітуацыя ў краіне «не надта вясёлая», калі ў Мінску нават забараняюць газеты.

BNS — БелаПАН

На здымку: беларуская сталіца напрыканцы XX стагоддзя.

Дэмакраты не хочуць у «палату»

Дэмакратычныя партыі Беларусі заявілі, што не будуць удзельнічаць у выбарах у «палату прадстаўнікоў».

Такое рашэнне было прынятае ў мінулы аўторак на паседжанні Кансультацыйнага савета дэмакратычных партыяў. У пастанове пра адносіны да магчымых выбараў у «палату прадстаўнікоў» гаворыцца: «Мы, упаўнаважаныя прадстаўнікі палітычных партыяў Беларусі, ад імя сваіх арганізацыяў заяўляем аб нашай прыхільнасці прынцыпам дэмакратыі, найважнейшым з якіх з'яўляецца прынцып падзелу ўладаў. Мы пацвярджаем сваё непрызнанне гвалтоўна ўведзенай «канстытуцыі» 1996 года, якая парушае гэты прынцып, дазваляючы прэзідэнту прызначаць кіраўнікоў і іншых адказных асоб у іншых галінах улады, аднаасобна выдаваць акты, якія замяняюць сабою законы. У сувязі з гэтым мы заяўляем аб немагчымасці ўдзелу партыяў, якія мы прадстаўляем, у любых выбарах у «палату прадстаўнікоў», якая ў адпаведнасці з «канстытуцыяй» 1996 года не мае ніякіх паўнамоцтваў».

Пад гэтым дакументам паставілі подпісы прадстаўнікі чатырох партыяў: сацыял-дэмакратычнай «Народнай Грамады», Беларускага Народнага Фронту, Аб'яднанай грамадзянскай партыі, Беларускай партыі працы. Пастанову таксама падпісалі старшыня Нацыянальнага выканаўчага камітэта Генадзь Карпенка і старшыня ВС Сямён Шарэцкі.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Яшчэ адзін палітэмігрант

Масавыя парушэнні беларускімі ўладамі правоў чалавека змушаюць некаторых нашых суайчыннікаў пакідаць межы сваёй краіны.

Днямі ў Чэхіі папрасіў палітычнага прытулку 26-гадовы мінчанін Сяргей Градоўкін. Ён выпускнік юрыдычнага факультэта БДУ. У свой час быў адным з заснавальнікаў «Задзіночання беларускіх студэнтаў» і партыі аматараў піва, у якой ён узначальваў выканаўчы камітэт. У 1995 годзе Градоўкін балатаваўся ў дэпутаты Вярхоўнага Савета. Ён быў пастаянным удзельнікам усіх апазіцыйных маніфестацыяў. Як нам удалося высветліць, напярэдадні Новага года С.Градоўкін выехаў у Польшчу, адкуль і перабраўся ў Чэхію.

Нагадаем, што Сяргей стаў чацвёртым грамадзянінам Беларусі, які папрасіў палітычнага прытулку ў гэтай сярэдняеўрапейскай краіне. Летась падобныя просьбы чэшскім уладам накіравалі актывісты БНФ з Віцебска Уладзіслаў Яндзюк і Сяргей Юрчанка, а таксама сябра «Маладоса Фронту» Аляксей Коваль, які за ўдзел у вясенняй маніфестацыі ў абарону незалежнасці быў асуджаны на 2 гады папраўчых работ і вымушаны быў эміграваць за мяжу.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Польшча адгарадзілася «ўсур'ёз і надоўга»

Новыя правілы ўезду ў Польшчу, якія дзейнічаюць ужо месяц, не будуць змененыя.

Хоць беларускае МЗС і заяўляла, што паспрабуе дамовіцца з палякамі, каб спрасіць уезд для нашых грамадзянаў на тэрыторыю Польшчы, аднак у бліжэйшы час ніякіх зменаў чакаць не даводзіцца. Ліберальны парадак уезду можа быць устаноўлены толькі пасля таго, як паміж дзвюма нашымі краінамі будзе заключана дамова аб рэадмісіі (вяртанні нелегалаў). Такое пагадненне, напрыклад, падпісала з Польшчай Украіна, і яе грамадзяне перасякаюць польскую мяжу без праблем.

У свой час палякі настойліва прапаноўвалі і Беларусі падпісаць дамову аб рэадмісіі, але Мінск адмаўляўся. І толькі цяпер, калі Польшча ўвяла новыя правілы, беларускі бок выказаў зацікаўленасць як мага хутчэй распрацаваць перамовы на конт падпісання такога пагаднення. Але зразумела, што заключана яно будзе не хутка. І не толькі таму, што падобныя дакументы патрабуюць шматлікіх узгадненняў. Галоўная праблема ў тым, што Беларусь не мае дамовы аб рэадмісіі з іншымі суседзямі, у прыватнасці з Расіяй. Калі заключыць дамову толькі з Польшчай, то нам давядзецца прымаць высланых палякамі нелегальных імігрантаў, але адправіць іх назад у Расію мы не зможам.

Такім чынам, дарэмна спадзявацца, што мяжа з Польшчай стане для грамадзянаў Беларусі больш «празрыстай». Чакаць гэтага давядзецца доўга.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Хочаш наведаць Амерыку?

Як паведаміла інфармацыйная служба амерыканскай амбасады, з 1 лютага павялічваецца кошт консульскіх паслуг.

Падаючы дакументы на атрыманне амерыканскай візы, цяпер трэба будзе заплаціць амерыканскай дзяржаве 45 долараў ЗША. Гэтыя грошы ідуць на аплату працы супрацоўнікаў амбасады, якія разглядаюць вашыя паперы, а кошт візы аплатаваецца асобна (30 USD). Калі амбасада раптам не захоча выдаць візу нейкаму грамадзяніну, то грошы за консульскія паслугі яму ўжо не вернуць.

Збор за консульскія паслугі быў уведзены амерыканскім урадам у 1994 годзе і дагэтуль складаў 20 долараў. Але Дзярждэпартамент ЗША вырашыў эканоміць грошы амерыканскіх падаткаплательшчыкаў, і цяпер усю працу пасольскіх клеркаў будуць аплатаваць тыя, хто пажадае наведаць ЗША.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Шарамета і Завадскага ўмоўна пасадзілі

Павел Шарамет і Дзмітрый Завадскі прызнаныя судом вінаватымі ў незаконным перасячэнні беларуска-літоўскай мяжы. Журналістаў ОРТ пакаралі ўмоўным турэмным зняволеннем. Шарамету далі два гады, Завадскаму — на 6 месяцаў менш. Выпрабавальны тэрмін, на працягу якога ім будзе пагражаць сапраўднае зняволенне, — год.

Прысуд быў вынесены ў мінулую сераду ў другой палове дня. Паміж заключным словам Шарамета, якое прагучала раніцай, і зачытваннем вердыкту прайшло амаль пяць гадзінаў. Столькі спатрэбілася судовай калегіі ў складзе старшыні В.Казакевіча і народных засядацеляў Я.Тарашкевіч і Я.Нінька, каб прызначыць журналістаў вінаватымі, вызначыць ім пакаранне і выкласці рашэнне на паперы. Як пасля сцвярджалі журналістам суддзя Віталь Казакевіч, ціску на яго ніхто з кіраўніцтва не аказваў, за сваё рашэнне яму будзе не сорамна. Ён сказаў, што справа была не вельмі складанай. «Цяжкасці былі звязаныя хутчэй з увагай, якую надавалі справе журналісты, асабліва ОРТ, якое паказвала падзеі ў судзе тэндэнцыйна», — лічыць суддзя. Між тым, ягоныя памочнікі ў ацэнках не былі такімі катэгарычнымі. Народны засядацель пенсіянер Яўген Нінька, у прыватнасці, заявіў, што тэлевізійны чык яму працаваць «не перашкаджаў». І ўвогуле ён вельмі спачувае журналістам, але «...што зробіш». Трэці член судовай калегіі бібліятэкар Яўгенія Тарашкевіч шыра паведаміла журналістам, што жыхары Ашмянскага раёна часта «ходзяць праз мяжу ў Літву», але, як кажуць «не пойман — не вор». Тое, што журналісты папаліся, — гэта іх праблема, лічыць жанчына, хаця па чалавечы ёй Шарамета і Завадскага шкада. «Але ж мы не пасадзілі іх у турму», — апраўдвалася Тарашкевіч.

Віцебскія фронтаўцы зноў за кратамі

За правядзенне несанкцыянаванага пікета актывісты Віцебскай рады БНФ Барыс Хамайда і Юрый Мароз атрымалі па 10 сутак арышту.

Апазіцыянераў арыштавалі ў цэнтры горада, дзе яны распаўсюджвалі незалежную прэсу. Побач з імі знаходзіўся плакат, на якім былі напісаныя словы Янкі Купалы: «Беларусь — наш дом, наш храм, наша Бацькаўшчына-маці».

Міліцыянты склалі на Хамайду і Мароза адпаведны пратакол, а суддзя Святлана Туфан хутка і лёгка прысудзіла кожнаму па 10 сутак зняволення.

Барыс Хамайда з'яўляецца

Каментуючы гэтую «міласць», Павел Шарамет заявіў, што ў заключным слове ён спецыяльна не прасіў суд аб спагадзе, паколькі «ў несвабоднай краіне прасіць свабоду ў рабоў недапушчальна». Як лічыць Шарамет, суддзя сапраўды не шкадуе аб вынесеным прысудзе — «такі ўжо гэта чалавек», — а вось народным засядацелям, пэўна, вельмі сорамна. «Як яны будуць глядзець у вочы людзям, не ведаю», — кажа Шарамет. Ён перакананы: «Прысуд вынеслі не суддзі, а прэзідэнт Лукашэнка. Зараз усяму свету стала бачна, што правды і справядлівасці ў гэтай краіне няма і не будзе».

Адвакаты Паўла Шарамета і Дзмітрыя Завадскага падалі касацыйную скаргу ў калегію па крымінальных справах Гродзенскага абласнога суда. Абарона патрабуе адмены рашэння Ашмянскага суда і апраўдання журналістаў ОРТ.

Алег ГРУЗДЗІЛОВІЧ

своеасаблівым віцебскім рэкардсменам па колькасці арыштаў і штрафаў за палітычную дзейнасць. У сярэдзіне студзеня ён ужо адсудзіў трое сутак за падобнае «злачынства». Летась Хамайду таксама каралі — трохсутачным арыштам і штрафамі на некалькі дзесяткаў мільёнаў рублёў.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Пётр Краўчанка адбывае ў Токію

1 лютага пасол Беларусі ў Японіі Пётр Краўчанка адбывае ў Токію. Сям'я пасла пакуль застаецца ў Мінску.

Былы апазіцыянер адмовіўся каментавачь сваё прызначэнне на службу дыктатарскаму рэжыму і пажадаў чытачам НАВІНАЎ «дабрабыту і шчасця». Але несумненна, што шчасце напаткала самога Пятра Краўчанку. Нарэшце яму адчынілі дзверы ў дыпламатычны рай. А раней экс-міністра не пускалі нават у будынак знешнепалітычнага ведамства, не пускалі яго тады і ў рэзідэнцыю, дзе ён нядаўна быў прыняты Лукашэнкам. Да апошніх хвілінаў прэзідэнт цягнуў з падпісаннем указа, а Краўчанка выдатна трымаў выпрабавальны тэрмін. Дыпламат ствараў імідж пакрыўджанага былымі аднадумцамі-апазіцыянерамі.

Цяплае месца для свайго былога апанента ўпарта выбіваў міністр замежных справаў Іван Антановіч — нягледзячы на тое, што Краўчанка ў свой час рэзка крытычна выказваўся пра яго. Напрыклад, у інтэрв'ю СВАБОДЗЕ год таму П.Краўчанка назваў

прызначэнне Антановіча міністрам «звычайнай платай за вернападданіцтва». Ацэньваючы прафесіяналізм свайго цяперашняга шэфа, ён адзначыў, што «з такімі людзьмі міжнароднай ізаляцыі ніколі не прарваць». Відаць, сваю слабасць зразумеў і сам Антановіч, які вырашыў адправіць прафесійнага дыпламата бліжэй да ўсходу сонца. Цяпер пасол Краўчанка мабілізуе свае нама-

ганні на прарыў міжнароднай ізаляцыі. Толькі платай за што з'яўляецца ягоная пасада?

Былы намеснік міністра замежных справаў Андрэй Саннікаў сказаў, што «гэтая непрыемная падзея не была нечаканасцю». Нарэшце і Краўчанка, апошні актывіст перадвыбарчага клуба Вячаслава Кебіча, атрымаў пернік.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Палешукі не хочуць перасяляцца з зоны

Летась 529 жыхароў Гомельскай вобласці, у тым ліку 120 дзяцей, прызнаныя інвалідамі Чарнобыля. Для параўнання: у 1993 годзе такі статус атрымалі 188 чалавек.

Гэта сведчыць пра тое, што негатыўныя наступствы ядзернай катастрофы і праз 11 гадоў маюць тэндэнцыю да павелічэння. Ужо зразумела, што зрабіць жыццё бяспечным у забруджанай зоне немагчыма.

Між тым, многія палешукі, нават атрымаўшы кватэры ў чыстай зоне, працягваюць гадамі жыць на старым месцы. Такія факты набылі масавы характар. Прычым усё гэта адбываецца пры садзеянні службовых асобаў, адказных за адсяленне. Па фактах шматлікіх злоўжыванняў вядзецца следства.

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

Ганаровы юбіляр будзе ездзіць бясплатна

70-гадовы Уладзімір Самовіч стаў ганаровым грамадзянінам Брэста.

З 1971 па 1985 год ён быў першым сакратаром гаркама кампартыі. Як лічаць цяперашнія ўлады Брэста, менавіта ў гэты перыяд У.Самовіч «зрабіў вялікі ўклад» у развіццё горада над Бугам. Ганаровыя грамадзяне (а ў Брэсце іх жылых толькі шэсць) атрымліваюць права бясплатнага праезду на гарадскім транспарце і льготы па камунальных плацяжах.

М.В.

Слонім патрабуе ад Мінска

Сход жыхароў горада Слоніма, у якім удзельнічала больш як сто чалавек і які быў арганізаваны па ініцыятыве мясцовай структуры БКНФ, прыняў рэзалюцыю з патрабаваннем да кіраўніцтва Беларусі.

Ад імя жыхароў свайго горада аўтары рэзалюцыі запатрабавалі ад уладаў зняць забарону з газеты «Свабода», выпусціць з турмы членаў «Маладога Фронту» В.Лабковіча, А.Шыдлоўскага, В.Кабанчука і іншых палітзняволеных, а таксама аднавіць дзеянне Канстытуцыі 1994 года. «Лічым, што найлепшым шляхам выканання гэтых патрабаванняў была б добраахвотная адстаўка прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі», — гаворыцца ў рэзалюцыі.

БелаПАН

Хельсінкскі камітэт заступіўся за рэжысёра

Міжнародны Хельсінкскі камітэт па правах чалавека Human Rights Watch/Helsinki выступіў са зваротам, у якім выказваецца глыбокая занепакоенасць і абурэнне фактам збіцця беларускага кінарэжысёра Юрыя Хашчавацкага ў снежні мінулага года.

У дакуменце адзначаецца, што Юрый Хашчавацкі — вядомы беларускі кінарэжысёр, які два гады таму зняў дакументальны фільм пра А.Лукашэнку «Звычайны прэзідэнт». У фільме Ю.Хашчавацкі паказаў беларускага прэзідэнта такім, які ён ёсць. Фільм карыстаецца шырокай папулярнасцю ў свеце, летась ён быў узнагароджаны спецыяльным прызам Берлінскага фестывалю. Але ў Беларусі «Звычайны прэзідэнт» фактычна забаронены, паглядзець яго можна толькі патаемна.

У снежні мінулага года невядомыя, уварваўшыся ў майстэрню Ю.Хашчавацкага, моцна збілі яго. Злачынцы нічога не скралі з майстэрні, таму хутчэй за ўсё напад быў зроблены па палітычных матывах, падкрэсліваецца ў звароце, накіраваным праваабаронцамі на адрас Лукашэнкі. Выканаўчы дырэктар еўрапейскай філіі Хельсінкскага камітэта Холі Картнер ад імя ўсёй арганізацыі патрабуе ад беларускага прэзідэнта прыкласці ўсе намаганні, каб знайсці і пакараць злачынцаў. Хельсінкскі камітэт таксама заклікае Лукашэнку дазволіць публічны паказ «Звычайнага прэзідэнта» ў Беларусі.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Замініравалі міліцыю

Неспакойна было днямі ў Цэнтральным аддзеле міліцыі Мінска: у будынку нібыта знаходзілася бомба.

Такую інфармацыю міліцыя атрымала ад чалавека, які пазваніў з тэлефона-аўтамата па нумары «02». Пасля гэты мужчына, відаць, вырашыў паглядзець, як рэагуюць на ягоны званок міліцыянты — і дарэмна: паблізу Цэнтральнага РАУС яго затрымаў участковы інспектар. Дзядзька, шафёр грузавога аўтапарка, быў нападпітку. Узбуджаная крымінальная справа па ч.1 артыкула 201¹ — «хуліганства».

БелаПАН

Падазроная смерць у следчым ізаляттары

У брэсцкім следчым ізаляттары памёр 26-гадовы падследны, які падазраваўся ў махлярстве.

Гэты жыхар г.Брэста пазычыў у шэрагу фірмаў і прыватных асобаў 2,5 мільярда беларускіх рублёў — нібыта для пакупкі ў адным з расійскіх банкаў 70 тысячачу долараў. Час ішоў, але грошы ён вяртаць не збіраўся. Паўтара месяца таму цяргненне крэдытораў скончылася — і хлопца ўзялі ў заложнікі. Бандыты патрабавалі ад ягонай маці заплаціць за сына выкуп у 100 тысяч долараў. Заложніка трымалі на прыватнай кватэры ў Брэсце, адтуль яго і вызвалілі супрацоўнікі абласнога камітэта па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю. Выкрадальнікаў узялі пад варту, але пракуратура зацікавілася і самай ахвярай. Высветлілася, што ў 1995 г. на гэтага чалавека ў Кобрыне заведзеная крымінальная справа.

Пракуратура дала санкцыю на арышт, і 21 студзеня яго змясцілі ў СІЗО. Але ў турме хлопец правёў усяго тры дні — 24 студзеня ён нечакана памёр. Па афіцыйнай версіі судмедэкспертызы, прычынай смерці стаў цыроз печані.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

«Меня использовали чиновники»

Автор статьи в «Народной газете» извинился перед Геннадием Карпенко за то, что участвовал в его травле

В прошлом номере нашей газеты сообщалось о судебном заседании по иску вице-спикера Верховного Совета Геннадия Карпенко к редакции «Народной газеты». На судебном заседании журналист В.Зуев, статья которого и была предметом иска (как клеветническая и оскорбляющая честь и достоинство), показал, что материалы для этой статьи он получил от нынешнего вице-премьера В.Заметалина. Именно Заметалин направил главному редактору «НГ» М.Шиманскому записку с просьбой срочно опубликовать статью В.Зуева. Кроме того, по словам журналиста, имела ещё и резолюция самого Лукашенко, которой тот повелел привлечь юристов для возбуждения против Карпенко уголовного дела. Из этого ничего не вышло: прокуратура после проверки дала ответ, что факты, изложенные в статье Зуева, не подтвердились.

Напомним, что злополучная статья вышла в свет 2 октября 1996 г. Это произошло вскоре после того, как Лукашенко силой захватил «Народную газету», посадил в кресло главного редактора своего человека и из парламентской сделал эту газету антипарламентской. В статье В.Зуева «Пятое измерение Геннадия Карпенко» утверждалось, что в бытность мэром Молодечно он якобы занимался квартирными махинациями (незаконно «благоустроил» себя и ближайших родственников, а также раздавал квартиры «нужным людям»). Подтекст понятен: вот, мол, какие люди критикуют президента. Карпенко оспаривает эту статью в суде по всем пунктам.

Автор статьи В.Зуев обратился к Г.Карпенко с открытым письмом. Журналист признаётся в том, что «материал «Пятое измерение Геннадия Карпенко» писался на основании докладной записки за подписью руководителя очень грозного и крупного ведомства,

а решение о подготовке данного материала принимали еще более высокопоставленные люди». Причиной этого, по мнению Зуева, были политические страсти, которые кипели в стране перед референдумом. «Теперь я осознаю, что меня как журналиста государственного СМИ просто использовали в своих интересах отдельные не слишком чистоплотные государственные чиновники», — пишет Зуев. — Я теперь знаю цену их словам, обещаниям и «идеалам». Знаю, на что они готовы». Журналист подчеркнул: «За достоверность того, что излагалось в его статье, должны отвечать те, кто предоставил ему эти «факты».

В.Зуев закончил письмо извинениями в адрес Геннадия Карпенко (за то, что принял участие в его травле, поверив далеко не тем людям, которые вообще достойны доверия).

Г.Карпенко обратился к редактору «НГ» М.Шиманскому с

просьбой опубликовать это открытое письмо. «Надеюсь, Вы любезно предоставите страницы своей газеты для чистосердечного признания и раскаяния молодого журналиста после той грязи и клеветы, которая фабриковалась и печаталась в «Народной газете» по указанию лиц, находящихся сегодня у власти», — пишет Г.Карпенко.

В беседе с корреспондентом газеты НАВІНЫ Геннадий Карпенко охарактеризовал статью так: «Это была заказная политическая провакация, направленная на дискредитацию оппозиции. Это, к сожалению, стало самым излюбленным методом нынешнего режима по отношению к политическим оппонентам».

Следующее заседание по данному делу состоится в суде Советского района г.Минска 24 февраля. В качестве свидетелей на него вызваны В.Заметалин и М.Шиманский.

Вадим КАЗНАЧЕЕВ

Малочныя чэргі ў Мінску

Французская хвароба

«Я баюся ездзіць у гарадскім транспарце, бо ведаю, што побач са мной у тралейбусе можа стаяць хворы на сіфіліс», — піша ў лісце нашая чытачка з Мінска. Яна прызнаецца, што ў савецкія часы выпадкова захварэла — і тады яе доўга лячылі ў спецыяльнай бальніцы. «А цяпер у сына маёй суседкі гэтая паскудная хвароба, — абураецца жанчына, — дык ён спакойна ездзіць у дыспансер, там яму і яшчэ сотням такіх даюць укол, а потым яны вольна ходзяць па горадзе. А раптам яны ўсіх пазаражваюць?»

Сапраўды, праблема ёсць. Таму карэспандэнт накіраваўся ў Мінскі гарадскі скурна-венералагічны дыспансер, каб высветліць сітуацыю і даведацца, як медыкі змагаюцца з сіфілісам сёння.

Эпідэмія затаілася

Як паведаміў галоўны спецыяліст міністэрства аховы здароўя па венералогіі прафесар Леанід Барабанаў, летась у Беларусі ўпершыню за апошнія дзесяць гадоў зарэгістравана зніжэнне колькасці хворых на сіфіліс. Усяго ў лячэбныя ўстановы звярнулася 20.344 хворых з дыягназам «сіфіліс», і гэта на 6% менш, чым у 1996 годзе.

Увогуле, па словах Л.Барабанава, сіфіліс у Беларусі развіваецца цыклічна. Спачатку на працягу прыкладна 8-9 гадоў колькасць хворых стабільна павялічваецца, а потым 11-12 гадоў памяншаецца. Аднак цяперашняя сітуацыя трывожная, сцвярджае Л.Барабанаў: з 1988 па 1996 колькасць хворых на сіфіліс у Беларусі павялічылася катастрофічна — у 152 разы, і амаль немагчыма за наступныя 10 гадоў істотна зменшыць гэтую лічбу.

Французская хвароба

Сіфіліс, або люэс, або пранцы, — адна з найбольш небяспечных венерычных хваробаў. Ёй можна хварэць з года ў год і нават не здагадвацца пра гэта. Калі сіфіліс не пачаць лячыць адразу, гэта можа прывесці да цяжкіх наступстваў, папярэджвае галоўны ўрач Мінскага гарадскога скурна-венералагічнага дыспансера Юрый Салук.

Амаль заўсёды заражэнне сіфілісам адбываецца пры палавым кантакце з хворым партнёрам. Праўда, зрэдку маленькія дзеці заражаюцца ад хворых бацькоў — але гэта адзінаквыя выпадкі.

Гэтая хвароба — вельмі каварная. Першыя тры-чатыры тыдні пасля заражэння сіфіліс амаль ніяк не праяўляе сябе: не бывае ні выдзяленняў з палавых органаў, ні боляў. І потым, калі на палавых органах з'яўляецца невялікая язвачка, — нічога не баліць, і ў хуткім часе ўсё праходзіць. На гэтай стадыі захворвання хваробу не выявіць і аналіз крыві.

Яшчэ праз два-тры тыдні лабараторнае даследаванне крыві ўжо можа ўстанавіць сіфіліс, а на целе можа з'явіцца высыпка ў выглядзе невялікіх плямаў. Калі тэрмінова не пачаць лячэнне, хвароба праройдзе ў апошнюю, трэцюю стадыю: разбураюцца тканкі мозгу і касцей. На гэтай стадыі магчымыя таксама паражэнні ўнутраных органаў і нервовай сістэмы.

Медыцына пайшла наперад, і апошні раз такія запущаныя формы сіфілісу сустракаліся ў пасляваенныя часы. І ўсё ж сіфіліс — гэта вельмі сур'ёзная

хвароба, і лячыць яе трэба абавязкова, падкрэслівае Ю.Салук.

Каб не захварэць

Лепшы спосаб засцерагчыся і не захварэць ні на сіфіліс, ні на СНІД, ні на якія іншыя венерычныя хваробы — гэта мець сталага палавога партнёра, сцвярджае Леанід Барабанаў. Людзі заражаюцца сіфілісам найперш у выніку неразборлівых сувязяў, і ў апошні час такое вельмі часта сустракаецца сярод падлеткаў.

Распаўсюджанню венерычных хваробаў, у тым ліку і сіфілісу, на думку прафесара Барабанава, спрыяе цяжкое эканамічнае і сацыяльнае становішча краіны, беспрацоўе, нізкі ўзровень палавой адукацыі, п'янства і алкагалізм. У гэтак званыя «групы рызыкі», сярод якіх венерычныя захворванні распаўсюджаныя часцей за ўсё, уваходзяць прастытуткі, гомасексуалісты, наркаманы. У апошнія часы дадатковай крыніцай інфекцыі сталі таксама нелегальныя мігранты з паўднёвых краінаў.

Абодва мае суразмоўцы сцвярджаюць, што сіфілісам практычна нельга заразіцца ў грамадскім транспарце, у лазні, пры сяброўскіх пацалунках і нават паціскаючы руку хвораму. Аднак у літаратуры зафіксаваныя выпадкі так званага бытавога заражэння. Таму надзвычай важную ролю адыгрывае выкананне правілаў асабістай гігіены.

Добрым памочнікам будзе прэзерватыў. Калі вы ўсё ж мелі стасунак з чалавекам, у чым здароўі не ўпэўненыя, лепш за ўсё звярнуцца ў кабінеты індывідуальнай прафілактыкі, якія дзейнічаюць пры скурна-венералагічных дыспансерах і ягоных філіялах. Добра зробленая прафілактыка істотна памяншае рызыку венерычнага захворвання.

Калі вам не пашанцавала

Калі з'явіліся нейкія падарэнні на венерычнае захворванне — варта звярнуцца да лекара.

Неабавязкова адразу ісці ў скурна-венералагічны дыспансер: першапачатковы дыягназ мужчынам паставіць уролаг, жанчыны могуць наведваць жаночую кансультацыю. Але не трэба палохацца і дыспансера: Юрый Салук сцвярджае, што ніхто яшчэ ў дыспансеры нічым не заразіўся.

Пры дыспансеры і яго філіях існуюць таксама кабінеты ананімнага абследавання на венерычныя захворванні для тых, хто баіцца раскрыць сваё імя. Але гэтая паслуга платная: поў-

ны курс абследавання каштуе для мужчыны каля 400 тысяччаў, а для жанчын — больш за 600 тысяччаў рублёў.

Калі медыкі паставілі грозны дыягназ «сіфіліс» — ёсць адзін шлях: лячыцца ў дыспансеры. Усе спадзяванні на самалячэнне ці дапамогу знаёмых абсалютна марныя: вылечыць можа толькі спецыяліст. Дарэчы, ухіленне ад лячэння венерычнага захворвання разглядаецца як злачынства, і арт.113 Крымінальнага кодэкса прадугледжвае за гэта штраф, праўчыя работы ці нават пазбаўленне волі на тэрмін да двух гадоў. Такое ж пакаранне чакае і таго, хто, ведаючы пра сваё венерычнае захворванне, усё ж жэстуе ў палавы кантакт.

Як паведаміў Юрый Салук, на сённяшні дзень курс лячэння ад сіфілісу займае каля месяца. Знаходзіцца ўвесь гэты час у дыспансеры неабавязкова: можна проста прыходзіць на ўколы. У залежнасці ад формы сіфілісу колькасць ін'екцый вагаецца ад 1-2 у дзень да 1 у тыдзень. Такім чынам лечыцца 70% хворых. У стацыянары лечацца толькі тыя, каму па стане здароўя патрэбны пастаянны медычны нагляд, а таксама людзі, якія спрабавалі пазбегнуць лячэння.

Пасля заканчэння курсу лячэння пацыент знаходзіцца на ўліку яшчэ доўгі час, бо тэарэтычна магчымыя рэцыдывы хваробы. За былым сіфілітыкам назіраюць іншыя спецыялісты: тэрапеўт, акуліст, неўрапаталаг. І толькі калі яны прызнаюць чалавека практычна здаровым, можна гаварыць пра ягонае выздараўленне.

Аднак яшчэ адна небяспэка сіфілісу ў тым, што ён не пакідае імунітэту: захварэць можна і другі, і трэці раз.

Горад і вёска

Раней венерычныя захворванні былі бядой толькі жыхароў вялікіх гарадоў, і чым большы горад — тым вышэйшы ўзровень захворванняў. Але цяпер усё змянілася: як паведаміў Леанід Барабанаў, па тэмпах росту венерычных захворванняў сельскай мясцовасці пераганяюць гарады на 10-15%. Прафесар тлумачыць гэта, з аднаго боку, зніжэннем ролі маральных забаронаў, развіццём камунікацый, дзякуючы чаму вёска па ладзе жыцця наблізілася да горада. Але ўзровень медыцыны і агульнай санітарнай асветы там значна ніжэйшы. Паказальна, што ў вёсках, якія стаяць блізка да аўтамабільных трасаў на Маскву і на Варшаву, нашмат больш хворых на сіфіліс, чым у іншых мясцовасцях. Сітуацыю аналізавала спецыяльная камісія, і высветлілася, што інфекцыю разносяць прастытуткі, якія звычайна «працуюць» на трасе, а ў вёскі прыходзяць, каб адпачыць.

Такім чынам, ні ў Мінску, ні ў невялікай вёсцы ад венерычных захворванняў ніхто не застрахаваны. І варта запомніць і выконваць рэкамендацыі медыкаў, каб не сустракацца з імі ўжо ў якасці пацыента. Усё залежыць ад нас саміх.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

ДАГЕРРОТИП

Государственные беседы

Сцены из жизни интеграторов

Семен БУКЧИН

Позднее средневековье. Московский царь Борис принимает в Грановитой палате минского князька Луку. На столе не прибрано и даже грязно. Видно, что пили и закусывали всю ночь. Халаты, в которых сидят правители, запачканы винными и салынными пятнами. Оба устали, обоих клонит в сон.

— Ну что, бачка, бум объединяться? — лениво цедит Лука, обмакивая огурец в сметану.

— Бум... Бум..., — трясет кулаком нетрезвой головой Борис и вдруг вскидывается: — А чего это ты меня бачкой зовешь? Что я тебе нехристь какой?

— Да не трясись ты патлами-то! — нехотя урезонирует его Лука. — Это я у друга нашего, хана Нурсултана, научился. Он тебя бачкой зовет, в смысле батюшкой.

Борис трахает кулаком по столу:

— Ему можно! Он татарин! А ты не моги! Поскольку я с тобой еще не интегрировался!

— Дак и я о том же, — отзывается Лука. — Сколько можно тянуть-то? И народ твой московский за меня, сам знаешь...

— Думаешь, я не вижу, куда ты, хитрован, метишь? — защищает Борис. — На мое место, в Кремль заришься, на престол мой!

— Зарюсь и не скрываю того, — нахально отвечает Лука и вонзается крепкими зубами в баранью ногу. — Ты ведь, бачка, больной... Шунтированный... Стало быть, долго не протянешь. А кто вокруг тебя? Враги! Жидовье одно! А меня уже лидером мирового славянства объявили. Выходит, мне самое место в Кремле. Твоим наследником буду.

Борис качает головой:

— Говорили мне добрые люди, что ты жулик.. Но чтоб такой наглый?.. Ты ведь понимать должен: у нас на Москве не то что у вас в Минске. У нас демократия настоящая. У нас царь — должность выборная. А уж объединенного, так сказать, царя должно всем миром, то есть населением объединенных держав избирать.

— Ой, держите меня! Ой, уморил! — хохочет Лука. — Это ты то со своими банкирами и всякими рок и поп-звездами выборы демократически проводишь? Право слово, уморил!

Мгновенно делает серьезное

лицо и решительно рубит воздух рукой:

— В общем так, бачка! Сначала проводим выборы объединенного царя, в рамках существующего уже Союза двух наших держав. Выбираем меня, естественно! А на второй день я уже провозжу полное наше объединение в одно государство!

— Дак ведь конституция наша не позволяет насчет выборов, — возражает Борис. — Ты ведь гражданин чужого государства. Потому как можешь избираться у нас на царство?

— Во- первых, не чужой я вам! Свой! Славянин я, русак природный! — чуть ли не кричит Лука.

— У нас уже есть Союз Московского царства и Минского княжества, как бы одно государство, только неполное еще. Так ты и возьми, подработай свою конституцию! А мы свою мигом приспособим! Вот и получится, что любой гражданин наших союзных стран может быть избран царем. Любого, конечно, не изберут... Тут уж мы с тобой, можно сказать, договорились.

Борис отрицательно качает головой:

— Нет, брат Лука! Тут наши бояре в Думе согласия не дадут! Сначала ты вступай в наше царство на правах губернии Минской. А потом уж, как положено, избирайся демократическим путем на престол.

Лука ухмыльнулся:

— Дурака нашел! Я тебе свои земли, кровное свое суверенное государство отдам, а ты потом со своими боярами возьмишь да и обманешь меня. Сфальшивишь с выборами! Не сделаешь меня царем! И что тогда? Губернаторишкой жалким я у тебя буду? А потом ты и с этого кормления меня сковырнешь. Знаю я тебя лукавого! Нет, бачка, сначала выборы и я царем, а потом уж полное объединение!

— Как знаешь, — равнодушно говорит Борис и добавляет: — Тогда я, пожалуй, с Нурсултаном объединяться буду.

— С нехристом этим? Славянские интересы продаешь? — взвизгивает Лука.

— А чего ты так кипятишься? — спокойно говорит Борис. — Нурсултан, хотя и нехристь, но человек правильный и, в отличие от тебя, демократический. Вон какой план у него замечательный: и вообще экономическое про-

странство, и свободное пересечение границ, и полная свобода печати... Не то что, кстати, у тебя... И царь у нас будет демократический, попеременный: один год ихний человек, другой — наш. Не то что у тебя — пожизненная диктатура. У нас, брат, все культурно, цивилизованно будет! Лука придвигается к Борису и напряженно смотрит ему в глаза.

— Вот как ты заговорил, бачка! Забыл, кто твой первый друг на западе? Забыл, что Литва и разные чухонцы от тебя давно уже отложились? Что хохлы пограничными валами от царства твоего отгородились? И для твоих купцов, для торговлишки твоей мое государство единственный коридор! А ежели я с ляхами сойду? С НАТО подружусь и вступлю даже в эту богопротивную организацию, что ты тогда заповешь?

Борис испуганно-виновато захопал глазами.

— Ну что ты, что ты, Лукасик? — ласковым голосом заговорил он. — Успокойся! Это я так, пошутил! Какой у меня, в самом деле, может быть союз с нехристом? Ты мой первый и вернейший союзник!

— То-то! — сурово промолвил Лука. — А с Нурсултаном я сам разберусь. Когда стану царем на Москве, тогда призово его к себе, решать буду лично вопрос с присоединением его ханства к нашему государству. Как всякий нехристь, Нурсултан должен свое подначальное положение сознавать.

— Неужто, империю замыслил? — в сладостно-жутком восторге прошептал Борис.

— Ее, матушку, — торжественно ответил Лука. — Только времена нонче такие, что империи хоть без какой-то демократии, а не создашь... Трудности необычайные...

— Ну, тогда благословляю тебя, Лукасик, — шептал Борис сквозь слезы умиления и мелко крестил Луку. — Ты уж, брат, постарайся, однако, чтобы и видимость демократии какой-то сообразности... Ну, журналистов там своих не забивай шибко... И прочее...

Лука не отвечал ему. Он стоял у окна и жадно глядел на просыпающуюся Москву сорока сороков. В воздухе плыл утренний благовест...

НЕ ДОРОГО!

ОБОРУДОВАНИЕ ДЛЯ ДИСКОТЕК

Акустическое оборудование:

- ✓ **Event 3000** RCF(Италия) 300/600W(RMS), 60..20000Hz±3dB
- ✓ **ESW1018** RCF(Италия) 600/1200W(RMS), 35..150Hz±3dB

Световое оборудование:

- ✓ **DISCOTECH**
- ✓ **Пульт управления** световыми приборами **Диммера**

Кратковременная эксплуатация
Хорошее состояние
Тел: (017) 210-02-53

Кошты рэкламнай плошчы ў газеце НАВІНЫ:

у рэкламным блоку — **40000** руб./см² на асобнай паласе — **60000** руб./см² у тэлевізійнай праграме — **60000** руб./см² на першай паласе — **80000** руб./см²

Форма аплата — любая.

Даведкі па тэл. 236-24-41.

— Душа здесь у меня каким-то горем сжата,
И в многолюдстве я потерял, сам не свой.
Нет! Недоволен я Москвой.
— Москва, вишь, виновата.
— Подальше от него.

(А.Грибоедов, «Горе от ума»)

Вадим КАЗНАЧЕЕВ

Понятие «интеграция» давно стало краеугольным камнем современной белорусской политики. Однако значение этого слова приобрело у нас свою специфику. Исходя из нынешних политических реалий, следует определить этот термин как «набор пропагандистских усилий, направленных на повышение личной популярности главы государства». Или же «стартовая площадка для выхода на политическое поле соседней страны главного белорусского олимпийца». Толкования такого рода нашли очередное подтверждение в ходе последней поездки Лукашенко в Москву.

Развлекательная программа

В прошлую пятницу вечером, после «Панорамы», распоряжок Белорусского телевидения предусматривал следующее: «Смеяться — не грех». Развлекательная программа «Банка комиксов». Уж не знаю, при чем здесь комиксы, но, включив в означенное время телевизор, я увидел на экране изрядно надоевшее лицо самого популярного шоумена БТ.

Надо признать, что развлекательная программа на сей раз получилась довольно пресной (возможно, последнее слово уместнее в данном контексте писать с двумя «с», поскольку это была пресс-конференция, которую Лу-

кашенко устроил в Москве). Ничего нового и интересного, по большому счету, сказано не было: все те же вариации на излюбленную старую тему пылких чувств братства и единства Беларуси и России. «Мы ведь русские люди!» — широко улыбнулся глава белорусского государства жителям соседней страны. Как достижение московской встречи Лукашенко отметил договоренности об общем бюджете (пусть он пока и невелик, но главное, дескать, основы заложены, — тем более, что общий бюджет двух суверенных государств — явление действительно беспрецедентное) и о координации оборонной и внешней политики. (Можно себе представить эту «координацию»: теперь,

наверное, Москва и шагу не сделает без согласования с Лукашенко. В застойные времена был анекдот, где Сталин спрашивает у маршала Жукова по поводу плана военной операции: «А вы посоветовались с полковником Брежневым?») Исполком Высшего совета, возглавляемый белорусским диктатором, Лукашенко ласково назвал «наше общее правительство».

Однако в самом начале своего визита, отвечая в аэропорту на вопросы журналистов, Лукашенко однозначно заявил, что на переговорах в Москве не будет идти речи об объединении Беларуси и России в одно государство, т.к. Россия к этому не готова.

Монополия на интеграцию

Шаг за шагом в своих интеграционных потугах Лукашенко старательно готовит почву для межгосударственного объединения. Именно готовит почву — не больше и не меньше. Эта почва уже, собственно, подготовлена, — обильно унавожена и вспаха-

на. Каждый раз, находясь в Москве, Лукашенко пашет ее все глубже. При этом он ревниво охраняет свою делянку от посторонних. Недаром Лукашенко резко воспротивился инициативам президента Казахстана Н.Назарбаева об углублении интеграции внутри «четверки». В ответ Лукашенко предложил Казахстану и Киргизии, если они хотят более глубокой интеграции, присоединиться к договору между Беларусью и Россией. Иными словами: монополия на интеграцию принадлежит Лукашенко, и точка! Итогом чего и стала бесплодность (если не считать привычный пропагандистский треп) московского саммита.

Конечно, Лукашенко понимает, что среднеазиатские страны к единому российско-белорусскому государству вряд ли присоединятся хоть когда-либо в будущем. Поэтому они мало его интересуют даже на перспективу. А вот интеграция с Россией его интересует очень живо. Белорусская государственность

нужна Лукашенко лишь до тех пор, пока его заманчивые мечты о Кремле не приобретут сколько-нибудь реальные очертания. На настоящий момент даже Лукашенко, со своей явно завышенной самооценкой, знает, что, попросту говоря, ловить ему в России нечего. Поэтому пока он предпочтет синицу в руках, коей для него является Беларусь, двуглавого орлу в небе. И будет (до подходящего момента) оберегать эту синицу, чтобы хищный мутант ненадолго ее не сожрал. А попутно объяснять такую ситуацию отсутствием у орла аппетита, т.е. сваливать вину за задержку интеграции на Москву («Россия не готова к объединению»).

Самая советская республика

Судя по всему, Лукашенко верит, что после «задержки интеграции» родится столь желанный для него результат. Подходящий момент, которого ожидает Лукашенко, наступит скорее всего, когда российский президент

Ельцин уйдет (в той или иной форме) со своего поста. Вот тогда, в переходный период, в «смутное время», и можно будет попробовать в мутной воде поймать свою рыбку. А пока нужно укреплять свой режим в Беларуси и представлять его как образец для России. «Может быть, Беларусь и самая советская республика из всех стран бывшего Союза — но в лучшем смысле», — заявляет Лукашенко. В самом деле: чего тут стесняться — гордиться надо. Ясно, что за поддержку демократов Лукашенко бороться бесполезно. В Кремль он может въехать только в качестве главного интегратора, на волне ностальгии по Советскому Союзу. Потому эту волну он постоянно гонит. Согласно соцопросам, у тех граждан Беларуси, которые считают себя сторонниками объединения с Россией в одно государство (равно как и у сторонников восстановления Советского Союза), Лукашенко пользуется огромной популярностью: и в той, и в другой группе 65% считают

Уладзімір АРЛОЎ

«Дальтоніку няма сэнсу шукаць сінюю птушку», — падумаў я, калі чытаў нядаўна сучасную публікацыю пра Кастуся Каліноўскага. Яе аўтар яўна думае, што «выкрыў» у Каліноўскага служэнне чужым палітычным інтарэсам — і гэтым самым зрабіў беларусам паслугу... Аднак ёсць гістарычныя факты, у якіх не стане сумнявацца ніхто.

Факты

Дакументы сведчаць, што кіраўнік паўстання 1863—1864 гадоў нарадзіўся ў вёсцы Мастоўляны Гарадзенскага павета (цяпер у Беластоцкім ваяводстве Польшчы) і паходзіў з беларускага шляхецкага роду герба «Калінава». Кастусёў бацька валодаў ткацкай фабрыкай, а пазней і фальваркам Якушоўка паблізу мястэчка Свіслач тагачаснага Ваўкавыскага павета. Там, у Свіслачы, будучы правадыр інсургентаў скончыў павятовую вучэльню. Вялікі ўплыў меў на яго старэйшы брат Віктар, які вучыўся ў Маскоўскім універсітэце і па даручэнні Віленскай археалагічнай камісіі вывучаў старадаўнія беларускія рукапісы.

У 1856-м Кастусь прыехаў у сталіцу Расійскай імперыі, адкуль праз пяць гадоў вярнуўся ў родныя месціны з дыпламам юрыдычнага факультэта Пецябургскага ўніверсітэта, навуковай ступенню кандыдата права і цвёрдым намерам прысвяціць жыццё вызваленню Бацькаўшчыны.

Ён стварае ў Горадні і Гарадзенскай губерні нелегальную рэвалюцыйную арганізацыю, выдае разам з сябрамі першую беларускую рэвалюцыйна-дэмакратычную газету «Мужыцкая праўда», большасць матэрыялаў у якой піша сам, а ўвосень 1862 года ўзначальвае камітэт, што рыхтуе вызвольнае паўстанне на абшары былога Вялікага княства Літоўскага. Каліноўскі стаіць на чале найбольш паслядоўных рэвалюцыянераў, якіх — у адрозненне ад лібералаў («белых») — называлі «чырвонымі». 24-гадовы Кастусь — прыхільнік саслоўнай роўнасці, перадачы зямлі сялянам, самавызначэння беларусаў і літоўцаў і стварэння народнай дзяржавы, заснаванай на дэмакратычным досведзе ЗША,

Англіі і Францыі. «Белыя» ж лічаць сваёй галоўнаю задачай аднаўленне Рэчы Паспалітай у межах 1772 года, што падаграе канфлікт паміж Вільняй і Варшавай.

Пасля пачатку паўстання «белым» удаецца адхіліць Каліноўскага ад кіраўніцтва. Ён становіцца паўстанцкім камісарам Гарадзенскай губерні, але напрыканцы лета 1863 года зноў узначальвае віленскі паўстанцкі цэнтр, які ў гэты час называюць «чырвоным хондам» (урадам).

Смерць

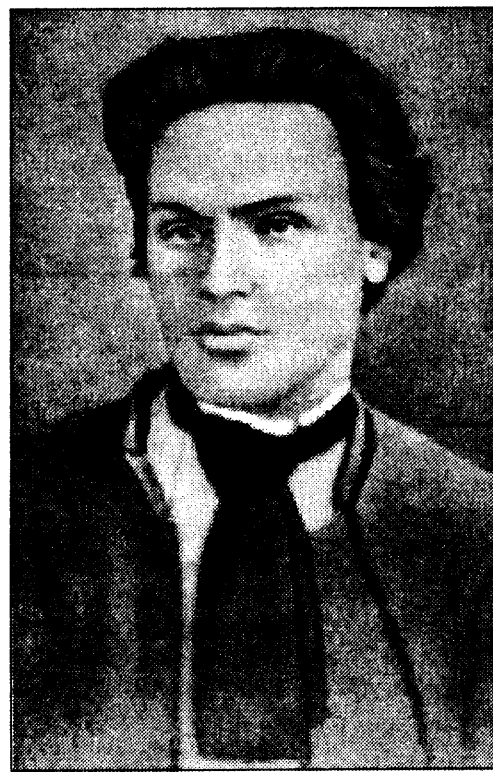
Але паўстанне ў Беларусі на той час ужо задыхалася. Адзін з арыштаваных — камісар Марцінэўскай губерні Вітаўт Парфіяновіч — выдаў Каліноўскага, які жыў у Вільні пад імем Ігната Вітажэнца. Жандары абяцалі яму палёжку, калі ён назаве некаторыя імёны і адрасы. Кастусь адказаў ім словамі, што надзіва актуальна гучаць і цяпер: «Калі грамадская шчырасць з'яўляецца дабрачыннасцю, то шпіёнства апаганьвае чалавека. Усведамленне гонару, уласнае годнасці і таго становішча, якое я займаў у грамадстве, не дазваляюць мне ісці іншым шляхам».

Ваенна-палявы суд вынес пастанову: пакараць кіраўніка інсургентаў смерцю на шыбеніцы. Публічная кара адбылася 22 сакавіка 1864 года на гандлёвай плошчы Лукішкі ў Вільні. Ужо на краі жыцця, падчас чытання прысуду, калі прагучалі словы «дворянин Калиновский», — ён выгукнуў: «У нас няма дваранаў, у нас усе роўныя!»

У «Северо-Западном крае» былі тады пакараныя васемнаццаць з паловаю тысяч паўстанцаў. 128 змагаюў асудзілі на расстрэл і на шыбеніцу, 853 чакала катарга, 11.502 — высылка... Кожны з іх варты нашай памяці.

З-пад шыбеніцы маскоўскай

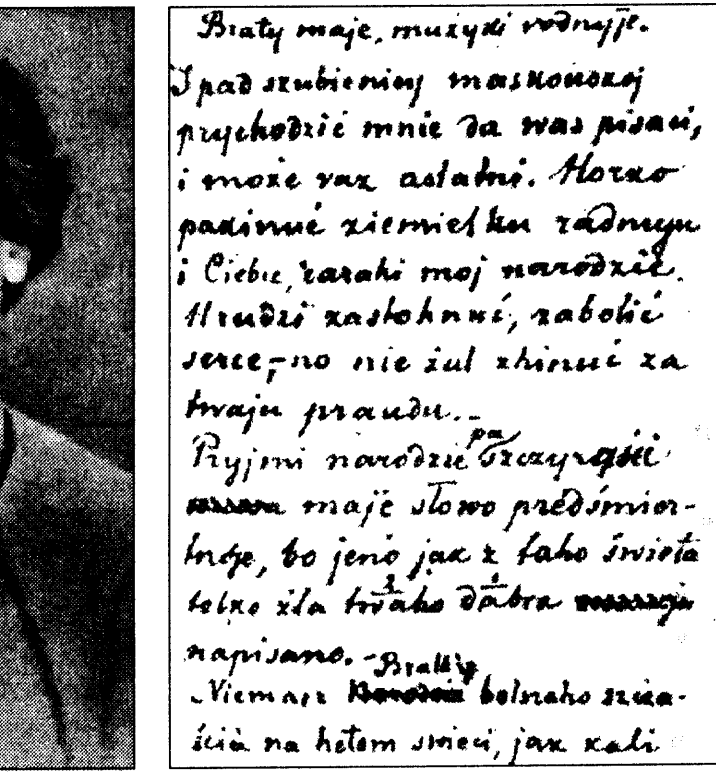
2 лютага — 160 гадоў з дня нараджэння Кастуся Каліноўскага

Кастусь Каліноўскі. 1863 г. «Ліст з-пад шыбеніцы». Аўтограф.

Хлусня

Пасля забівалі ягоную памяць. У 30-я гады савецкі гісторык Самуіл Хамавіч Агурскі абвешчаў паўстанцкага правадыра і «міфічным героем», і «польскім шавіністам». У часы майго студэнцтва жывое ўвабленне тагачаснага гістарыяграфічнага афіцёра прафесар Лаўрэнцій Сямёнавіч Абэццдарскі называў на сваіх лекцыях Каліноўскага «нацыянальным ідолам», якога нам, беларусам, спрытна падсунулі пальякі. Гэтым гісторыкам бальшавіцкага гарту не падабаліся ні сацыяльнае паходжанне героя, ні ягоная «Мужыцкая праўда», ні тое, што верай нашых «дзядоў-прадзедоў» ён лічыў уніята...

Часам спрабую ўявіць, што рабіла б тая ці іншая гістарычная асоба, каб прачытала «адкрыцці» літаратараў ці вучоных мужоў. Хтосьці зайшоўся б у гамерычным рогаце. Камусьці захацелася б глынуць віскі без содавай і хутэй вярнуцца ў свой час. Мураўёў-Вешальнік з памагатымі ў нашым выпадку мог бы адно задаволенна пацерці рукі: маўляў, а мы вас хіба не вучылі, што на вашых «исконно русских» землях гэтае паўстанне ўсяго толькі «польскага інтрига»?

А Каліноўскі... Даведаўшыся, што ён нібыта служыў польскай нацыянальнай ідэі, Каліноўскі, відаць, спакойна параіў бы зазірнуць ва ўспаміны сваіх сучаснікаў — і найперш не сяброў, а ворагаў, каго ніяк не лгга

западозрыць у прычэсванні свайго героя на беларуска-літвінскі капілы.

І тады ў Якуба Гейштара, пераемніка Каліноўскага на пасадзе кіраўніка віленскага паўстанцкага цэнтра, мы прачытаем, што Кастусь быў «адданы душой і сэрцам народу і думаў пра самастойнасць Літвы». А ў расійскага генерала Васіля Фёдаравіча Ратча — знойдзем, што Каліноўскі разумеў тое, як небяспечна давяраць Варшаве будучы лёс Літвы, і «настойчыво проводил идею о самостоятельности Литвы, требовал права литвинам самим собою распоряжаться».

Мог бы запытацца Каліноўскі і пра тое, навошта ж яму, служачы польскім нацыянальным інтарэсам, упарта дамагацца

перадачы ў падпарадкаванне Вільні тагачаснага Беластоцкага ваяводства, дзе жылі пераважна беларусы. Альбо, напрыклад, пра тое, чаму ў сакавіку 1863 года Варшава адхіліла ад улады Часовы ўрад Літвы і Беларусі на чале з Каліноўскім і замяніла яго Выканаўчым аддзелам Літвы, які пачаў з таго, што адмяніў усе пастановы сваіх папярэднікаў.

Тыя самыя камеры

Ну а звартаючыся да чытачоў, Каліноўскі — напэўна, у стылі ягоных адозваў у «Мужыцкай праўдзе» — сказаў бы: «Дзешоўкі, браты мае родныя! Ды прачытайце вы мой запавет, дзеля добра вашага складзены і на волю перад смерцю перасланы!»

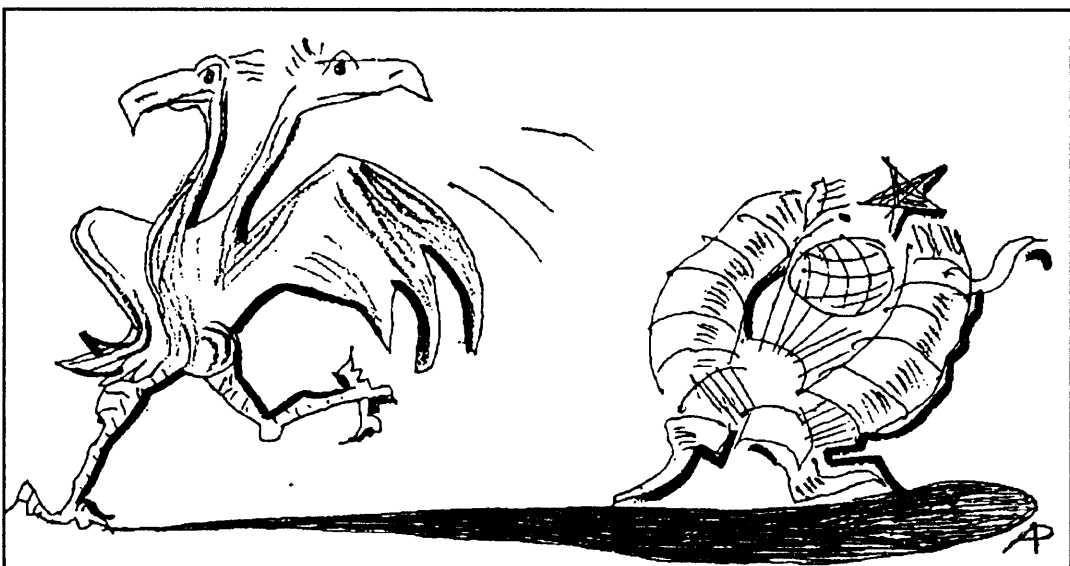
Не зашкодзіла б і нам перачытаць гэтыя напісаныя ў сакавіку 1864-га па-беларуску лісты «з-пад шыбеніцы маскоўскай». Тады прасцей будзе адказаць на пытанне: чаму запавет Кастуся цалкам надрукаваны ў Беларусі толькі дзесьці гадоў таму?

Як і на іншыя пытанні. Напрыклад, чаму дагэтуль у сталіцы нашай неверагодна суверэннай дзяржавы няма і не прадбачыцца помніка змагару за свабоду і дэмакратыю? Каму выгадна зноў маляваць Каліноўскага ў вобразе польскага інтрыгана?

На жаль, рытарычна гучаць гэтыя пытанні ў краіне, дзе духоўныя спадкаемцы патрыётаў 1863 года абжываюць сёння тыя самыя турэмныя камеры былога Пішчалаўскага замка на вуліцы Валадарскага ў Мінску, у якіх чакалі прысудаў паплекнікі нашага нацыянальнага героя — Кастуся Каліноўскага.

в Кремль

его идеальным политиком. Почему бы и в России не добиться того же самого? В ходе пресс-конференции Лукашенко обмолвился о журналистах, критикующих его: «Они только поднимают мой рейтинг в России». Дико было бы представить, например, западногерманского канцлера Гельмута Коля, который бы говорил о своем рейтинге во Франции. Да что там Коль — партнерам Лукашенко по московской встрече Назарбаеву и Акаеву тоже не приходится в голову за-

думываться об их рейтингах в России. Впрочем, я забыл, что, в отличие от этих казахов да киргизов, «мы ведь русские люди».

Заботой о повышении рейтинга следует объяснять и нездоровое внимание Лукашенко к российским регионам; создание белорусско-российского телеканала, о котором договорились на встрече, тоже, надо думать, будет служить этой же цели; да и пресс-конференция, о которой мы говорим, — звено той же цепи. Не случайно пос-

ле своей пространной вступительной речи Лукашенко подчеркнул, что произносил ее «как председатель Высшего совета, а не как президент Беларуси». Лукашенко никогда не упускает возможности публичных выступлений перед россиянами — хотя знает, что отклики на эти выступления далеко не всегда бывают положительными. Точно так же, по принципу «Ругайте меня, но не молчите обо мне», он вел себя и в Беларуси, когда боролся за президентское

кресло. Свою ненависть к независимым СМИ он начал проявлять уже потом, когда достиг своей цели. Если когда-нибудь, не дай Бог, «кремлевские мечты» Лукашенко осуществятся, то же самое будет и в России. И не только со СМИ.

«Крестный отец»

Характерно, что Лукашенко, который, встречаясь с российскими журналистами, обычно старается всячески поносить белорусскую оппозицию, на сей раз ни слова не сказал о пресловутых 32-х миллионах долларов, которые неведомо какие оппозиционеры якобы решили попросить неведомо где на Западе. Видимо, потому, что очень уж издевательски прокомментировали эту «утку» российские СМИ. То есть товар оказался слишком некачественным для экспорта (даже в Россию) — пусть остается для внутреннего употребления. Не забудем, что, несмотря на очевидную абсурдность «дела о 32-х миллионах», Лукашенко вполне серьезно заявляет, что все это правда. Подтвердив эту чепуху, диктатор продемонстрировал, что материал БТ был не просто журналистской «уткой», а политическим шагом, подготовленным наверху (что, впрочем, и без того было совершенно очевидно). Белорусская оппозиция

расценила это как возможный повод для начала широкомасштабных репрессий против инакомыслящих. Что ж, если репрессии вот так сразу и не начнутся, все равно направление определено правильно. Позже появится еще что-нибудь, не менее бредовое, но опять же представляющее оппозицию в роли «врагов народа». Когда Сталин расправлялся с оппозицией, разве обвинения в ее адрес были менее безосновательными? Конечно, лукашковская Беларусь больше напоминает Советский Союз в застойный, а не в сталинский период. Но вот что касается личностных особенностей, то здесь определенное сходство «белорусского батьки» с «отцом народов» просматривается невооруженным глазом: злопамятность, нетерпимость к чужому мнению, постоянный поиск врагов. Так что почва готовится не только для объединения с Россией, но и на тот случай, если таковое объединение не состоится, и придется, на худой конец, оставаться во главе всего лишь Беларуси.

Кстати, во время пресс-конференции Лукашенко сказал, что это, мол, только российская пресса именует его «отцом белорусской нации», а сам он на эту роль не претендует. Это, как водится, неправда: теперь сло-

во «батька» по отношению к Лукашенко стало расхожим ироническим штампом, но впервые им нарек себя, с присущей ему скромностью, сам Александр Григорьевич (причем по российскому телеканалу, в беседе с А. Карауловым). Похвально, что сейчас Лукашенко решил принамерно отказаться от этого титула. «Отцом нации» его действительно считать трудно. Разве что «крестным отцом»...

Красный флаг над империей

И в заключение — еще об одном моменте московской встречи: принято решение приступить к разработке символики союза Беларуси и России. Правда, не сообщалось, кто будет эту символику утверждать. Если межпарламентское собрание союза, то, вероятно, не затрудняя себя особыми поисками, будет принят красный советский флаг (что станет маленькой идеологической победой Лукашенко как знаменитого плакальщика по Советскому Союзу). А в качестве герба можно предложить какой-нибудь симбиоз: скажем, двуглавый орел, держащий в одной лапе серп, в другой — молот. Символ, тоже вполне подходящий для Лукашенко, который стремится объединить под своим крылышком коммунистов и поборников «великорусской идеи»...

Сотовый телефон: друг или убийца?

Дать окончательный ответ на вопрос, опасны или нет для здоровья человека сотовые телефоны, — задача нового исследования, начатого международной группой ученых под эгидой Всемирной организации здравоохранения.

Руководит этой группой канадский эпидемиолог Элизабет Кардис, которая уверена, что многочисленные исследования, проведенные с 1993 года, не дали достаточных оснований, чтобы сделать вывод о полной безопасности для человека сотовых телефонов.

На начальный этап работ выделено 250 тысяч долларов. Проект финансируют Европейский союз, Франция, Великобритания, Италия, Швеция, Израиль, Канада, Дания и Австралия. Считается, что это будет наиболее авторитетное из когда-либо предпринимавшихся специалистами исследование зависимости здоровья человека от сотовых телефонов. Примечательно, что в спис-

ке нет Соединенных Штатов, хотя именно из Америки пошла волна истерии, связанная с предположениями о том, что сотовые телефоны вызывают заболевания головного мозга.

Все началось в 1993 году, когда некий Дэвид Рейнард из штата Флорида подал в суд на производителя мобильных телефонов. В своем иске он обвинил компанию в том, что из-за частого общения по сотовой связи у его жены развилась неоперабельная опухоль мозга. Свои предположения Рейнард высказал в одной из самых популярных в США телепрограмм «Лэри Кинг лайв», которая передается по каналам Си-Эн-Эн. Этого было достаточно, чтобы в суды полились пото-

ки аналогичных исков. Надо отметить, что ни один из них не был удовлетворен.

Подобный поворот событий вызвал необходимость серьезного изучения вопроса о возможной обусловленности изменений в головном мозге СВЧ-излучением. В 1996 году было установлено, что у мышей, которые подвергались воздействию микроволнового излучения примерно такого же частотного диапазона, который используется в сотовой связи, количество дефектов молекул ДНК оказалось на 30% выше, что, в принципе, может стать одной из причин развития рака. Весной прошлого года в журнале «Рейдишн рисерч» были опубликованы данные исследования, показавшего, что у мышей после 18 месяцев воздействия на них высокочастотного излучения малой интенсивности вероятность заболевания раком увеличилась в два

раза по сравнению с теми животными, которые такой попытке не подвергались. В журнале «Медицинский журнал оф Австралия» от 5 января содержится предположение, что 50-процентный скачок в количестве диагностированных опухолей мозга в Австралии с 1982-го по 1992 год связан, возможно, с распространением мобильных телефонов.

Тем не менее под воздействием многочисленных PR-кампаний после паники начала 90-х годов люди успокоились и поверили в то, что разговоры по сотовым телефонам не столь опасны, как казалось ранее. Естественно, корпорации «Моторола», «Эрикссон», «Нокиа» и другие, лидирующие на этом рынке, который оценивается в 37 млрд. долларов, не жалеют средств, чтобы поддержать такую уверенность.

Эти усилия, по всей видимости, дают свои результаты. По данным исследовательской службы «Гартнер груп», сегодня в мире работают 195 млн. сотовых телефонов, а к 2001 году их число, как ожидается, возрастет до 460 млн.

(По материалам ИТАР-ТАСС)

Сейчас в России шпионов больше, чем в 1941 году

«Федеральная служба безопасности России располагает конкретными данными о целенаправленном вмешательстве целого ряда международных организаций во внутреннюю жизнь РФ», — заявил директор ФСБ Николай Ковалев на Всероссийской научно-практической конференции «Проблемы и перспективы развития российского федерализма».

По его мнению, нарастает угроза агентурного и оперативно-технического проникновения в Россию иностранных разведок с целью влияния на государственные и общественные структуры, банки, промышленные предприятия, научно-исследовательские организации и средства массовой информации. «Такого количества разоблаченных агентов спецслужб иностранных государств в России не отмечалось со времен Второй мировой войны», — утверждает он. За 1997 год российские суды приговорили к длительным срокам тюремного заключения пять иностранных шпионов. О подданстве этих людей директор предпочел не распространяться. А вообще, он считает, что прямая угроза национальной безопасности — это прежде всего негативные процессы в отечественной экономике. «Они обостряют социальную поляризацию российского общества, усугубляют тенденции национального сепаратизма, ведут к наращению угрозы территориальной целостности и единства правового пространства страны, а также создают благоприятные условия для возникновения конфликтов на национальной почве».

Серьезной угрозой для федерализма Ковалев считает терроризм, незаконный оборот оружия и наркотиков. Криминал рвется в политические структуры, чиновничий аппарат все больше срывается с преступными группировками и национал-сепаратистскими силами и лоббирует их интересы в органах власти разных уровней.

Алексей БАТУШЕНКО

Салана заслуżyў польскі ордэн

На мінулым тыдні Польшчу наведаў генеральны сакратар НАТО Хав'ер Салана.

У 1999 годзе, як вядома, Польшча стане паўнапраўным членам Паўночна-Атлантычнага Саюза. «Без Польшчы, без іншых вялікіх народаў Еўрапейская Супольнасць не будзе поўнай. Падпісанне пратакола аб прыняцці Польшчы ў НАТО азначае, што вяртанне вашай краіны да Еўрапейскай дэмакратыі спыніць ужо немагчыма», — сказаў Салана, выступаючы ў польскім Сенате.

Адной з галоўных мэтай прыезду шэфа НАТО ў Польшчу было ўзгадненне рэформы польскага войска, дастасаванне яго да жорсткіх нормаў НАТО. Польшча мусіць цалкам рэфармаваць сваю армію на працягу 10 гадоў. Акрамя таго, павінен быць арганізаваны цывільны грамадскі кантроль над арміяй. Падобныя рэформы, зрэшты, чакаюць усіх удзельнікаў Паўночна-Атлантычнага альянсу.

Хав'ера Салану асабіста прымаў прэзідэнт Аляксандр Квасьнеўскі і прэм'ер-міністр Ежы Бузак. Шэфу НАТО ўручылі Вялікі Ордэн Заслугі — найвышэйшую дзяржаўную ўзнагароду Польшчы, якую толькі можа атрымаць інашаземец.

Янка ЧУРЫЛОВІЧ,
Варшава

Хав'ер Салана (справа) і прэм'ер-міністр Польшчы Ежы Бузак перад строем ганаровай варты.

Ташкент – горад без радыё

У сталіцы Узбекістана ўлады спынілі дзейнасць пяці незалежных радыёстанцый.

Па словах У.Іргашава, дырэктара радыёстанцыі «Еўропа-плюс», якое мела эфір на ўвесь Узбекістан, ад недзяржаўных электронных сродкаў масавай інфармацыі патрабуюць дадатковага дазволу на дзейнасць. «Еўропа-плюс» атрымала ліцэнзію дзяржаўнага агенцтва тэлекамунацыяў і прайшла рэгістрацыю ў дзяржаўнаму друку. Аднак цяпер улады, спасылаючыся на пастанову кабінета міністраў, патрабуюць яшчэ і згоды дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі. Баючыся канкурэнцыі, дзяржтэлерадыё можа не даць згоды, лічыць У.Іргашаў.

Інтэрфакс

Хай навучыць вялікая сцэна

У афішы сталічнага Тэатра оперы і балета з'явілася новая праграма балетных мініяцюр пад назвай «Вечарына маладой беларускай харэаграфіі». 23 студзеня можна было ўпершыню пабачыць на вялікай балетнай сцэне работы маладых харэографіў з Беларускай акадэміі музыкі.

Так, усе чатыры аўтары новай балетнай праграмы — яшчэ студэнты. Яны вучацца на 4 курсе Акадэміі музыкі, галоўны прадмет іхняй спецыяльнасці — «мастацтва балетмайстра», і выкладае яго мастацкі кіраўнік Беларускага балета прафесар Валянцін Елізар'еў. Яму, дарэчы, і належала ідэя стварэння «Вечарын маладой харэаграфіі».

У выкананні артыстаў Беларускага балета і мінскага Тэатра музычнай камедыі (дзе таксама ёсць балетная трупa) падрыхтаваныя амаль два дзесяткі харэаграфічных нумароў, якія прыдумалі і паставілі Аксана Сямёнава, Вольга Рэпіна, Наталля Фурман і Радз Паклітару. І аказалася, што кожны з маладых харэографіў мае асабісты почырк, свой самастойны густ, і ніхто з іх не пайшоў па шляху сляпога капіравання свайго славутага настаўніка. «Валянцін Мікалаевіч з самага пачатку сказаў нам: мастацтву балетмайстара немагчыма навучыць, вы самі павінны навучыцца, — расказаў карэспандэнт НАВІНАЎ Радз Паклітару. — Прафесар не бярэ ўдзелу ў нашых пастаноўках, мы паказваем яму

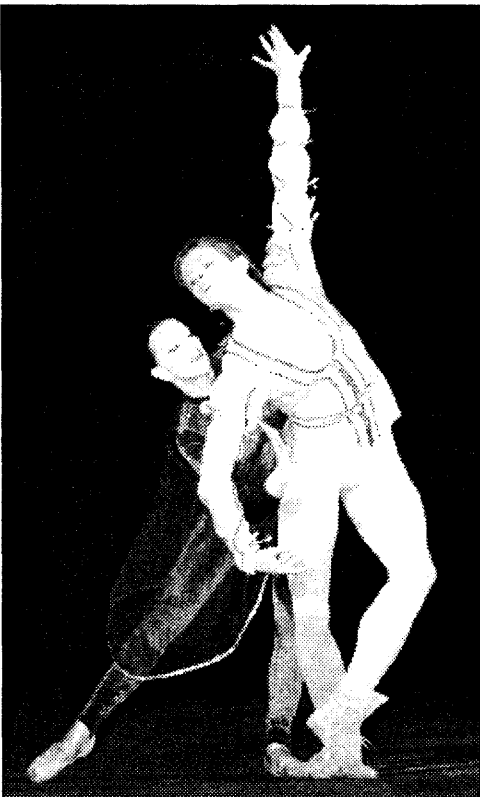

Сцэны з балетных мініяцюр. Харэаграфія А.Сямёнавай (злева) і Р.Паклітару.

амаль гатовыя работы, каб атрымаць парадзі і рэкамендацыі». Па словах Р.Паклітару, невялікая група студэнтаў-харэографіў вучыцца добра: «У нас амаль усе выдатнікі, і Аксана Сямёнава, і я сам. Хоць гэта вельмі няпроста — заслужыць «пяцёрку» прафесара Елізар'ева».

Будзем спадзявацца, што «пяцёркі» вучням Елізар'ева паставіць прыхільная мінская публіка. Падчас канцэрта нашыя аматары балета ацэняць класічны густ А.Сямёнавай («Арабеска», «Прэлюдия і fuga», «Музыка») і эксцэнтрычныя схільнасці В.Рэпінай (дарэчы,

Вольга сама танцуе ў сваіх работах, на якія яе натхнілі ні больш ні менш як Мэрылін Манро і Лайза Мінэлі). У пастаноўках Н.Фурман, напэўна, запомніцца выразнасць харэаграфічнай трактовкі літаратурных ды гістарычных вобразаў («Афелія», «Суламіф», «Марыя Сцюарт»). А ў Р.Паклітару моцны бок — гэта творчая фантазія: у ягоных мініяцюрах артысты часам танцуюць не пад музыку, а пад вершы («Кветкі ночы»). Ён можа мовай танца расказаць чароўную казку пра дзёўчыну, што ператварылася ў трыснёг («Легенда пра флейту Пана»). І ўвогуле, кожны

вобраз, прыдуманы гэтым маладым харэографам, які прыехаў вучыцца ў Мінск з Малдовы, — не падобны на астатнія, свежы і запамінальны.

Па словах Валянціна Елізар'ева, канцэрт, падрыхтаваны ягонымі вучнямі, не застанеца нязменным. «Праграма будзе дапрацоўвацца ў залежнасці ад таго, як тыя ці іншыя нумары ўспрыме публіка», — сказаў прафесар. Пажадаем маладым балетмайстрам, каб вялікая сцэна паказала ім іхнія недахопы, падказала рашэнні, навучыла.

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

КАН'ЮНКТУРА

Ударым жывапісам па парушальніках дарожнага руху

Мінскі Палац мастацтва — галоўная выставачная зала Саюза мастакоў Беларусі — размясціў у сваіх залах дзве «спецыяльныя» выставы.

Мяркуючы па назвах, адлюстраваны тут з'явы проста-такі жыццёвай важнасці: «Бяспека руху — гэта жыццё» (так называецца экспазіцыя карцін і малюнкаў пра аўтаінспекцыю) і «Спорт у нашым жыцці» (сабраныя творы спартыўна-турыстычна-аздараўленчай тэматыкі).

Сярод нашых мастакоў ёсць апантаных прыхільнікі спартыўнай тэмы. Напрыклад, шэраг палотнаў Ул.Новака сапраўды па-мастацку адлюстроўвае такія прывабныя бакі спорту, як відовішчасць, святло, дынамізм. Цікавыя таксама партрэты спартсменаў-пераможцаў: гэты жанр прадстаўлены работамі вядомых жывапісцаў В.Альшэўскага («Фехтавальшчык Раманькоў»), М.Апіёка («Алімпійская чэмпіёнка Хадатовіч») і інш.

Аднак наведвальнікаў чакаюць і сюрпрызы. Цяжка патлумачыць, якое дачыненне да беларускага спорту мае «Партрэт маладога качэўніка» А.Няхайчыка ці «Лазня» В.Барабанцава (дзе голая маладух з вёдрамі на парозе лазні). Яўна сілком прыцягнуты да тэмы і шматлікія пейзажы — часам у краявідзе можна адшукаць патрэбныя матывы (падлёдная рыбалка на Мінскім моры), а часам і не — відаць, калі пейзаж маляваўся, турысты і спартсмены хаваліся ў кустах.

Выстава «Бяспека руху — гэта жыццё» — меншая па памерах, але не менш цікавая. Тут шмат пейзажаў, прычым «у кадры» абавязкова ёсць інспектар у форме або патрульная машына, або які-небудзь дарожны знак. Вядома, ёсць тут і партрэты нястомных інспектараў, і сцэны іхняй працы: «Развод перад заступленнем на службу» ці «Заўсёды на варце» (поўны драматызму сюжэт: зімовая дарога, ля знака абмежавання хуткасці за дрэвамі схавалася патрульная машына, і інспектар ужо навіў радар на легкадумнага парушальніка). Галоўная ж крыніца натхнення песняроў дарожнай бяспекі — аўтамабільныя аварыі і катастрофы. Тут і змрочныя алегорыі — «Вароты пекла», і жалобныя сімвалы — «Кветкі ля дарогі», і нават нешта зусім узнёслае — «Веласіпедыст, які ператвараецца ў анёла».

Шкада толькі, што, кінуюшы свае пэндзлі і алоўкі на дапамогу інспектарам ДАІ, далёка не ўсе аўтары ўтрымаліся ў рамках мастацтва. Відавочна нізкая якасць некаторых работ робіць кепскую паслугу добрай ідэі: публіку не захапляюць танны пафас і карыкатурныя абагульненні. На пешаходным пераходзе каля Палаца мастацтваў з адкрыццём «аўтадарожнай» выставы зусім не паменшала парушальнікаў, што бягуць на чырвонае святло.

Любоў КАДУШКІНА

АФІША

Брадвей на Маскоўскай, стрыптыз на Кастрычніцкай

Беларуская сталіца хуткімі тэмпамі даганяе спарэхнелы Захад, прынамсі, што тычыцца забаўляльнай індустрыі. Не паспела Беларускае тэлебачанне аб'явіць Маладзёжны тэатр эстрады «Брадвеем на Маскоўскай», як на мінскіх афішах з'явілася яшчэ больш прывабнае замежнае слова «стрыптыз». Спектакль-стрыптыз пад назвай «Міранда» пройдзе 31 студзеня ў Канцэртнай зале «Мінск» (вул.Кастрычніцкая, 5). Квіткі каштуюць ад 40 да 150 тысяч рублёў, што, з аднаго боку, выдатна — бо гэта зусім даступна для большасці жадаючых нарэшце даведацца, што ж такое гэты буржуйскі стрыптыз. Праўда, з другога боку, 40 тысячаў — гэта так мала ў параўнанні з сярэднімі коштамі квіткаў на гастрольныя канцэрты ў той жа зале «Мінск», што міжволі ўзнікае апасенне за мастацкую вартасць прапануемай імпрэзы.

Што ж да «Брадвеем на Маскоўскай», то там 31 студзеня адбудзецца вечарына рускага рамана. Кошт квіткаў — 50—60 тысяч рублёў, пачатак а 19-й гадзіне.

ТЭАТРЫ

Рускі тэатр прапануе паглядзець 30 студзеня «У прыцемках», 31-га — «Раскіданае гняздо». У нядзелю 1 лютага дзяцей раніцай запрашаюць паглядзець «Івана ды Мар'ю», а для дарослых увечары пройдзе «Хрыстос і Антыхрыст». 3 люта-

га ў Рускім — «Незвычайныя прыгоды салдата Чонкіна», 4-га — «У будучым годзе, у гэты ж час», 5-га — «Цяжкія людзі, або Жаніх з Іерусаліма».

Беларуская опера запрашае 31 студзеня на «Лэдзі Макбет Мцэнскага павета», 1 лютага — на «Чароўную флейту» (пачатак а 13-й гадзіне), 3-га прагучыць «Кармэн», 5-га — «Царская нявеста». Што да балетнай трупы, то яна зноў накіравалася ў замежныя гастролі, гэтым разам у Кітай, і таму балетных імпрэзаў не будзе амаль да сярэдзіны лютага.

Самыя працавітыя на будучым тыдні купалаўцы — яны плануюць за 7 дзён паказаць глядачам 10 спектакляў. На Вялікай сцэне 30 і 31 студзеня можна пабачыць «Тутэйшыя», 1 лютага — «Пунцовая кветка» (11:30) і «Касцюмер» (19:00), 2-га — «Страсці па Аўдзею», 4 і 5 лютага пройдзе «Дылія». На Малой купалаўскай сцэне 30 студзеня «Смех лангусты», 1 лютага — «Чароўная ноч», 4 лютага — пастараль «Парфені Аляксандра».

Тэатр-студыя кінаакцёра чакае глядачоў на спектаклі «Тэатр купца Япішкіна» (30 і 31 студзеня, 1 лютага) і «Каханне смешнага чалавека» (3 і 4 лютага). Тэатр беларускай драматургіі запрашае на «Узлёт Артура Уі, які можна было спыніць» (30 і 31 студзеня) і «Заложніцу кахання» (5 лютага).

КАНЦЭРТЫ

У Канцэртнай зале філармоніі

ў суправаджэнні Дзяржаўнага акадэмічнага сімфанічнага аркестра Беларусі (30 студзеня) і Дзяржаўнага камернага аркестра Беларусі (31 студзеня) выступяць навучэнцы музычнага каледжа пры Беларускай акадэміі музыкі.

2 лютага ў філарманічнай зале будзе гаспадарыць Дзяржаўны канцэртны аркестр Беларусі пад кіраўніцтвам М.Фінберга. У першым аддзяленні канцэрта прагучыць «Сімфонія-Бітлз» У.Ткачэнка, у другім нам абяцаюць «лепшыя хіты свету».

Зала камернай музыкі 30 студзеня прадставіць гітарыста Яна Скрыгана, які выканае класічныя і сучасныя творы для лютні і гітары. У канцэрце возьме ўдзел Ірына Падамацка (фартэпіяна, клавесін). 31 студзеня ў камернай зале выступіць піяніст Яўгеніюш Худак-Мажукоўскі (Польшча), 5 лютага таксама пройдзе фартэпіянный вечар — творы Баха будзе іграць Алена Мяцельская.

Дом афіцэраў 31 студзеня запрашае на канцэрт славутага ансамбля «Харошкі», пачатак а 18-й гадзіне, кошт квіткаў — 40 і 50 тысяч рублёў.

4 лютага ў Мінску дасць канцэрт Андрэй Макарэвіч у суправаджэнні квартэта «Папартынік». Адбудзецца імпрэза ў канцэртнай зале «Мінск», пачатак а 19-й гадзіне, квіткі каштуюць ад 150 да 700 тысяч рублёў.

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

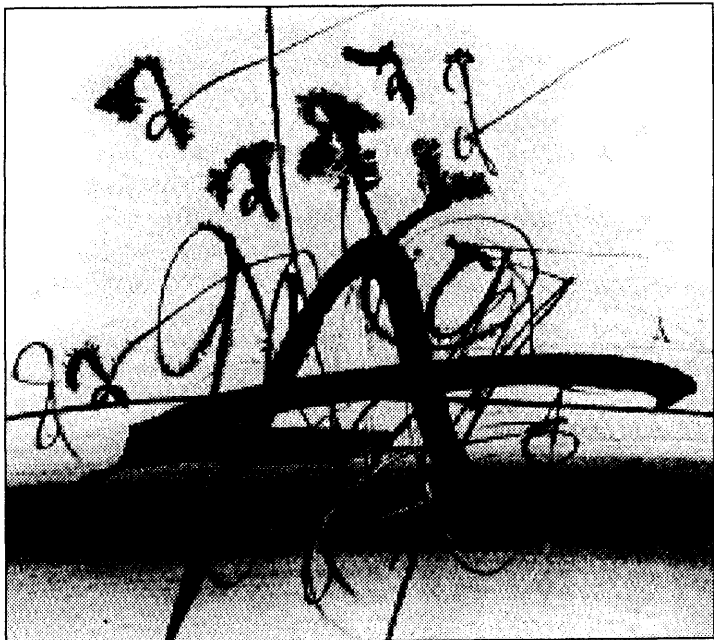
Прыгожае пісьменства, калі яго разумець літаральна

У Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі адчынілася арыгінальная выстава — графічныя работы беларускіх мастакоў-каліграфіў з суполкі «Літарт».

Каліграфія, мастацтва прыгожага почырку, — вартая пашаны. На Усходзе прыгожа напісаны тэкст цэняць нароўні з добрай карцінай. У нас такой традыцыі (пакуль?) няма, але мастацкую вартасць прыгожых літараў цэняць і ў Беларусі, а некаторыя нашыя мастакі-графікі маюць да каліграфіі і прафесійную цікавасць. Іхняя суполка «Літарт» існуе больш за дзесяць гадоў і рэгулярна ладзіць выставы мастацкіх твораў, галоўныя «героі» якіх — літары, словы, тэксты.

Сёлета ў выставе «Літарт» бярэ ўдзел каля 20 мастакоў. Многія імёны публіка даўно і добра ведае, на выставе можна пабачыць каліграфічныя эцюды вядомых графікаў Беларусі, для якіх даследаванне мастацкіх магчымасцяў алфавіта — толькі адзін з многіх напрамкаў работы. Прыхільнікі графічнага мастацтва добра знаёмыя з Уладзімірам Басалыгам, народным мастаком Беларусі Арленам Кашкурэвічам, з Вячаславам Паўлаўцом, Уладзімірам Лукашчыкам, сааўтарамі Уладзімірам Цеслерам і Сяргеем Войчанкам, іншымі ўдзельнікамі «Літарта» — і не толькі як з каліграфамі, але і па работах у іншых жанрах: кніжнай ілюстрацыі, плакаце, малюнку і гравюры.

Літары і словы вельмі часта з'яўляюцца «дзеяльнымі асобамі» і ў пла-

Ю.Гарэў. «Галасы птахай». Папера, туш, 1990.

каце, і ў кніжным мастацтве, а таму мастакі добра ведаюць складанасці работы з імі, называючы гэтую разнавіднасць графікі проста — «шырыты». Выстава дэманструе ўвесь спектр стаўлення мастакоў да з'явы «тэкст у выяўленчым мастацтве» — вы знойдзеце тут не толькі шляхетныя віньетки, адвольныя росчыркі пярэ, але і дасканалыя лініі камп'ютэрнай графікі. І заўсёды тэксту, апошч яго «зместавай» каштоўнасці, надаецца мастацкая прыгажосць.

Ідэя стварэння суполкі «Літарт» належыць прафесару Паўлу Семчанку, які спрабуе праз каліграфію выказаць сваё стаўленне да жыцця: па ягоным уласным прызнанні,

«каліграфічная лінія — гэта дарога, якая вядзе ў храм», а значыць, муза каліграфіі — роўная паміж іншымі прыгожымі мастацтвамі. А хросным бацькам «Літарта» мастакі называюць паэта Алесь Разанава. «Так, у даўнія гады гэтай з'яве, якая тады шукала сабе форму, я даў імя, — кажа Разанаў. — А цяпер «Літарт» — гэта і накірунак у мастацтве, а таксама і пэўная суполка мастакоў. Увогуле, я лічу, што калі да слова звяртаюцца мастакі, яно становіцца карцінай, а яшчэ — да «Літарта» вельмі падыходзіць выраз «прыгожае пісьменства». Канечне, калі яго разумець літаральна», — рэзюмее Алесь Разанаў.

Ганна ШЫМЕЛЕВІЧ

ПАНЯДЗЕЛАК

2 ЛЮТАГА

БТ
07.00 Добroe утро, Беларусь! **08.00** Резонанс. **08.50** Телебарометр. **09.05** «Сегодня с вами...» **09.40** Мультифильмы. **10.35** «Индаба». **11.00** Колядные вечера. Ч.1-я. **11.10** Здоровье. **11.35** Бездельник. **12.05** Теленавигатор. **12.25** «А музыка звучит...» **13.00, 15.00, 18.00, 00.25** Новости. **13.15** «Три тополя на Плющихе». Х/ф. **14.30** «Подводный поиск». **14.40** Параграф. **15.15** Видеокурс немецкого языка. **15.35** ТВ — школе. Человек и мир. 3-й класс. **15.55** Мультифильмы. **16.30** Регион. **17.00** «Хорошее настроение». Фильм-балет. **17.30** Гости в дом. **18.20** «Индаба». **18.55** Белорусский хит-парад. **19.00** «Сегодня с вами...» **19.40** Колыбельная. **20.00** Панорама. **20.55** «Смеяться — не грех». **21.15** «Отелло». Х/ф.

АЎТОРАК

3 ЛЮТАГА

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.50** Новости. **08.15** «Сегодня с вами...» **08.50** Музыкальный антракт. **09.05** ТВ — школе. Человек и мир. 3-й класс. **09.25** «Все дело в шляпе». **09.55** Мультифильмы. **10.35** «Индаба». **11.00** Колядные вечера. Ч.2-я. **11.10** Бон тон. **11.35** Четвертое измерение. **12.05** Компьютерный полигон. **12.25** Апокалида. **13.15** «Когда строка идет от сердца». Моноспектакль. **13.35** «Карнавал в Венеции». Д/ф. **13.50** «Приглашение». Воскресный вечер с Валерием Дайнеко. **14.40** «Макаенка, 9». **15.15** ТВ — школе. Внеклассное чтение. 4-й класс. **15.35** «Все про все». **16.00** Остров вдохновения. **16.15** Док.фильмы. **16.30** Уроки Н.Новожиловой. **17.00** Мультифильмы. **17.25** Многоголосие. **18.20** «Индаба». **18.55** Белорусский хит-парад. **19.00** «Сегодня с вами...» **19.40** Колыбельная. **20.00** Панорама. **20.55** «Смеяться — не грех». **21.15** «Красные

СЕРАДА

4 ЛЮТАГА

БТ
08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 00.15 Новости. **08.15** «Сегодня с вами...» **08.50** Поэтические новеллы Адама Мицкевича. **09.05** ТВ — школе. Внеклассное чтение. 4-й класс. **09.30** «Улыбка Белой королевы». Телепредставление. **10.35** «Глухарь». Х/ф. 1-я с. **11.00** Колядные вечера. Ч.3-я. **11.05** Туробъектив. **11.25** Видимо-невидимо. **12.25** «А музыка звучит...» **13.15** «Взять живым!». Х/ф. 1-я с. **14.25** Музыка без границ. **15.15** Видеокурс немецкого языка. **15.35** Мультифильм. **16.05** «5 х 5». **16.35** Окружающая среда. **17.00** Поэтическая строка. **17.10** «Кружева». Телеочерк. **17.30** Судьба моя и надежда. **18.20** «Глухарь». Х/ф. 1-я с. **18.55** Белорусский хит-парад. **19.00** «Сегодня с вами...» **19.40** Колыбельная. **20.00** Панорама. **20.55** «Смеяться — не грех». **21.15** «Клан пещерного медведя». Х/ф. **22.55** Сделано в Беларуси. **23.10** Темная комната. **23.35** Королевская охота. **00.30** «Четверка

ЧАЦВЕР

5 ЛЮТАГА

БТ
07.00 Доброе утро, Беларусь! **08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.50** Новости. **08.15** «Сегодня с вами...» **08.50** Премьера песни. **09.10** Усадьба. **09.40** «Земляки». **10.35** «Глухарь». Х/ф. 2-я с. **11.00** «Колядные вечера». Ч.4-я. **11.05** Авто-парк. **11.15** Королевская охота. **11.55** Гости в дом. **12.20** «Золотые ключи». **13.15** «Взять живым!». Х/ф. 2-я с. **14.25** Многоголосие. **15.15** ТВ — школе. Музыка. 7-й класс. **15.45** «Навстречу». **16.25** Родное слово. **17.00** «Все лучшее — детям». **17.30** «Ты помнишь наши встречи...» **18.20** «Глухарь». Х/ф. 2-я с. **18.55** Белорусский хит-парад. **19.00** «Сегодня с вами...» **19.40** Колыбельная. **20.00** Панорама. **20.55** «Смеяться — не грех». **21.15** «Я виноват». Х/ф. **22.50** Крок. **23.20** Апокалида. **00.05** «Четверка нежданных нахлебников».

ПЯТНІЦА

6 ЛЮТАГА

БТ
08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 00.15 Новости. **08.15** «Сегодня с вами...» **08.50** Музыкальный антракт. **09.05** ТВ — школе. Музыка. 7-й класс. **09.35** Новости белорусского кинематографа. **10.00** Бархатный сезон. **10.35** «Глухарь». Х/ф. 3-я с. **11.00** Колядные вечера. **11.05** Зорная ростань. **11.50** «След судьбы». Д/ф. **12.25** «А музыка звучит...» **13.15** «Взять живым!». Х/ф. 3-я с. **14.25** «Эхо над площадью». **14.35** Судьба моя и надежда. **15.15** Декларация доходов. **15.35** Мультифильмы. **16.20** Переход. **16.40** «Деятельность ООН в 1997 году». Д/ф. **17.00** Уроки Н.Новожиловой. **17.30** Док. фильм. **18.20** «Глухарь». Х/ф. 3-я с. **18.55** Белорусский хит-парад. **19.00** «Сегодня с вами...» **19.40** Колыбельная. **20.00** Панорама. **20.55** «Смеяться — не грех». **21.15** «Клубное товарищество». Х/ф. **23.05** Бездельник. **23.35** Авто-парк. **23.45** «Риск-версия». **00.30** «Четверка нежданных нахлебников».

23.05 Третий тайм. **23.35** Белорусский дом. **00.05** Криминальная хроника. **00.40** «Четверка нежданных нахлебников».

ОРТ
17.00, 23.20 Новости. **17.20** «Роковое наследство». **18.00** Погода. **18.05** Час пик. **18.30** Угадай мелодию. **19.00** «Человек в маске». **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.40** «Они сражались за Родину». 1-я и 2-я с. **23.35** Программа передач.

КАНАЛ «РОССИЯ»
16.00, 19.00, 22.30 Вести. **16.30** Кроссворд. **17.05** «Проверка на дорогах». Х/ф. **19.30** Подробности. **19.45** «Санта-Барбара». **20.50** Догань-шоу. **21.20** «Графиня де Монсоро». **22.55** Дежурная часть. **23.10** Мой Пушкин. **23.15** Автошоу. **23.40** Прогноз погоды. **КУЛЬТУРА**
07.00 Музыкальный экскромт. **07.15, 13.00, 19.00, 23.00** Новости культуры. **07.30** Программа передач. **07.35**

листья». Х/ф. **23.00** Международные спортивные новости. **23.20** Музыкальный салон с Э.Езерской. **00.05** «Четверка нежданных нахлебников».

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.05 Новости. **08.15** «Роковое наследство». **09.00** «Человек в маске». **09.45** Смехопанорама. **10.20** Домашняя библиотека. **10.30** Угадай мелодию. **11.15** «Вместе». **14.20** «Розовая пантера». **14.55** Счастливые случаи. **15.40** «Новые приключения Робин Гуда». **16.10** «...До шестнадцати и старше». **16.30** «Вокруг света». **17.20** «Роковое наследство». **18.00** Погода. **18.05** Час пик. **18.30** Угадай мелодию. **19.00** «Тема». **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.40** «Анна на шее». Х/ф. **22.25** «Парижские тайны Э.Рязанова». Ч.1-я. **23.15** Программа передач.

КАНАЛ «РОССИЯ»
13.00, 16.00, 19.00, 22.30 Вести. **13.35** «Я и мафия». Х/ф. **15.10** Торговый дом «Ле Монти». **15.20** Мой Пушкин. **15.30** «Маленький бродяга». **16.30** Любовь с первого взгляда. **17.05** Ис-

нежданных нахлебников».

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Новости. **08.15** «Роковое наследство». **09.00** «Тема». **09.45** В мире животных. **10.25** «Джентльмен-шоу». **11.15** «Вместе». **14.20** «Розовая пантера». **14.45** «Классная компания». **15.10** Зов джунглей. **15.40** «Новые приключения Робин Гуда». **16.10** «...До шестнадцати и старше». **16.30** «Вокруг света». **17.20** «Роковое наследство». **18.00** Погода. **18.05** Час пик. **18.30** «Золотая лихорадка». **19.10** Человек и закон. **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.40** «Африканец». Х/ф. **22.40** «Парижские тайны Э.Рязанова». **23.30** Программа передач.

КАНАЛ «РОССИЯ»
06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.30 Вести. **07.00** Дежурная часть. **07.15** Товары — почтой. **07.20** Медицинский вестник. **07.25** На заметку. **07.30** Деньги. **07.45** Графоман. **07.55** Православный календарь. **08.00** «Городок». **08.30** «Собачий мир». **09.05** «Санта-Барбара». **13.30** «Ночи полнолуния». Х/ф. **15.20** Мой Пуш-

кин. **15.30** «Маленький бродяга». **16.30** Кроссворд. **17.05** История одного события. **17.15** «Фучжоу». Х/ф. **19.30** Подробности. **19.45** «Санта-Барбара». **20.50** Сам себе режиссер. **21.20** «Графиня де Монсоро». **22.55** Дежурная часть. **23.10** Мой Пушкин. **23.15** Живая коллекция. **00.05** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости. **09.05** Программа передач. **09.10** «Пер Гюнт». Ч.2-я. **10.10** «Лучшие дни нашей жизни». Д/ф. **11.05** «Музыка и балет». **11.30** Программа передач. **11.35** «Мои молодые друзья». **12.20** Музыкальный экскромт. **12.30** Образ жизни. **12.55** Живое дерево ремесел **13.00, 19.30, 23.00** Новости культуры. **13.20** Культура городов мира. **13.30** «С любовью к музыке». **14.15** Кто мы? **14.45** Время книг. **15.05** «Челленджерс». **15.30** «Путешествие во времени». **16.25** «Лукоморье». **16.45** Киберкультура. **17.05** «2003». **17.10** Академия спорта. **17.30** «Резцом и кистью». **17.55** С.Алтов. Сатирический мини-сборник. **18.25** Новое кино. **18.50** Юрий Долгорукий, хау ду ю

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.40 Новости. **08.15** «Роковое наследство». **09.00** Человек и закон. **09.40** Пока все дома. **10.15** Домашняя библиотека. **10.25** «Эти забавные животные». **11.15** «Вместе». **14.20** «Невероятные приключения Джонни Квеста». **14.45** «Классная компания». **15.15** Lego-rol. **15.40** «Новые приключения Робин Гуда». **16.10** «...До шестнадцати и старше». **16.30** «Вокруг света». **17.20** «Роковое наследство». **18.00** Погода. **18.05** Час пик. **18.30** «Эти забавные животные». **19.00** «Чтобы помнили...» **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.40** «Любовь с привилегиями». Х/ф. **23.15** «Каскадеры. Мир трюков». **23.50** Программа передач.

КАНАЛ «РОССИЯ»
06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.30 Вести. **07.00** Дежурная часть. **07.15** Товары — почтой. **07.20** «Стронг» представляет. **07.25** На заметку. **07.30** Деньги. **07.45** Графоман. **07.55** Православный

ОРТ
08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.35 Новости. **08.15** «Роковое наследство». **09.05** Клуб путешественников. **09.55** Смак. **10.15** Домашняя библиотека. **10.25** «Играй, гармонь любимая!». **11.15** «Вместе». **14.20** «Повелитель слов». Х/ф. **15.55** «Улица Сезам». **16.25** «50 х 50». **17.20** «Роковое наследство». **18.05** Погода. **18.10** Здоровье. **18.45** «Поле чудес». **19.45** «Спокойной ночи, малыши!». **20.00** Время. **20.40** «Наперегонки со смертью». Х/ф. **22.50** Взгляд. **23.50** «Савой». Х/ф. **01.20** Программа передач.

КАНАЛ «РОСИЯ»
06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.30 Вести. **07.00** Дежурная часть. **07.15** Товары — почтой. **07.20** Мир здоровья. **07.25** На заметку. **07.30** Деньги. **07.45** Графоман. **07.55** Православный календарь. **08.00** «Красная книга». **08.30** «Да, господин министр». **09.05** «Санта-Барбара». **13.35** «Крокодилы». Х/ф. **15.20** Мой Пушкин. **15.30** «Маленький бродяга». **16.30** Кроссворд. **17.05** История одного события. **17.15** «Белый

Книжный кладезь. **07.50** Спектакль «Ночь ошибок». 1-я с. **09.00, 11.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05** Спектакль «Ночь ошибок». 2-я с. **10.05** «Музыка из Петербурга». **11.05** «Здравствуй, милая Калуга». Е.Моисеев, В.Сударенков. **11.30** Спектакль «Волки и овцы». 1-я с. **13.20** Культура городов мира. **13.30** «Душой исполненный полет». **13.50** «Взгляд из оркестра». **14.35** Живое дерево ремесел. **14.45** Время книг. **15.05** «Челленджерс». **15.30** «Путешествие во времени». **16.15** Музыкальный экскромт. **16.25** «Лукоморье». **16.45** Киберкультура. **17.05** «2003». **17.15** Международное обозрение. **17.45** «Сокровища Петербурга». **18.00** Док. фильмы. **18.50** «Музыкальная хроника». **19.20** Чудо-сказка. **19.50** «Война и мир». «Андрей Болконский». Ч.1-я. **21.30** «Царская ложа». **22.10** «В Набоков: тайная страсть». **22.40** Ночной гость. **22.55** Программа передач. **23.20** Музыкальный экскромт.

тория одного события. **17.20** «Успех». Х/ф. **19.30** Подробности. **19.45** «Санта-Барбара». **20.50** «Собачий мир». **21.20** «Графиня де Монсоро». **22.55** Дежурная часть. **23.10** Мой Пушкин. **23.15** Горячая десятка. **00.05** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00 Музыкальный экскромт. **07.15, 13.00, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.30** Программа передач. **07.35** Спектакль «Пер Гюнт». Ч.1-я. **08.30** «Культура — история». **09.00, 11.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05** Док. фильмы. **09.55** Иван Тургенев и Полина Виардо. **10.50** Музыкальный экскромт. **11.05** Театр рассказа. **11.30** Спектакль «Волки и овцы». 2-я с. **13.20** Хоу хуа. **13.35** «Все симфонии Бетховена». **14.10** Парадоксы истории. **14.40** Живое дерево ремесел. **14.45** Время книг. **15.05** «Челленджерс». **15.30** «Путешествие во времени». **16.25** «Лукоморье». **16.45** Киберкультура. **17.05** «2003». **17.10** «Русская усадьба». **17.30** «Театральная провинция?». **18.00** «Лучшие дни нашей жизни». Д/ф. **18.50** «Театр одного художника». **19.10** Музыкальный эксп-

ромт. **19.20** Чудо-сказка. **19.50** «Война и мир». «Андрей Болконский». Ч.2-я. **20.35** «Московские встречи». **21.50** «Певческие биеннале». **22.40** Ночной гость. **22.55** Программа передач. **23.20** Музыкальный экскромт.

НТВ
05.00, 09.00 Сегодня утром. **08.05** «Невероятный неуклюжий». 2-я с. **09.15** «Чистосердечное признание». **09.35** «Русский век». **10.00** «Пойми меня». **10.30** Дог-шоу. **11.00, 13.00, 15.00** Сегодня днем. **11.20** «Старый телевизор». **13.20** «Место преступления». Фильм 3-й. «Бег смерти». **15.20** «Улица Сезам». **15.50** «Любовь и тайны Сансет Бич». **16.40** «Самые громкие преступления XX века». Д/ф. **17.10** Впрок. **17.20** Криминал. **17.35** Футбольный клуб. **18.00, 21.00** Сегодня вечером. **18.40** Герой дня. **19.00** «Обнажающая бомба». Х/ф. **21.50** «Невероятный неуклюжий». 3-я с. **22.40** Сегоднячко. **23.15** Сегодня в полночь. **23.40** «Летняя ночь в городе». Х/ф.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Открытая книга». Ф.1-й. 1-я с.

кин. **15.30** «Маленький бродяга». **16.30** Кроссворд. **17.05** История одного события. **17.15** «Фучжоу». Х/ф. **19.30** Подробности. **19.45** «Санта-Барбара». **20.50** Сам себе режиссер. **21.20** «Графиня де Монсоро». **22.55** Дежурная часть. **23.10** Мой Пушкин. **23.15** Живая коллекция. **00.05** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости. **09.05** Программа передач. **09.10** «Пер Гюнт». Ч.2-я. **10.10** «Лучшие дни нашей жизни». Д/ф. **11.05** «Музыка и балет». **11.30** Программа передач. **11.35** «Мои молодые друзья». **12.20** Музыкальный экскромт. **12.30** Образ жизни. **12.55** Живое дерево ремесел **13.00, 19.30, 23.00** Новости культуры. **13.20** Культура городов мира. **13.30** «С любовью к музыке». **14.15** Кто мы? **14.45** Время книг. **15.05** «Челленджерс». **15.30** «Путешествие во времени». **16.25** «Лукоморье». **16.45** Киберкультура. **17.05** «2003». **17.10** Академия спорта. **17.30** «Резцом и кистью». **17.55** С.Алтов. Сатирический мини-сборник. **18.25** Новое кино. **18.50** Юрий Долгорукий, хау ду ю

календарь. **08.00** Вовремя. **08.30** Сам себе режиссер. **09.05** «Санта-Барбара». **13.35** «Шляхтич Завальня». Х/ф. **15.15** Мой Пушкин. **15.30** «Маленький бродяга». **16.30** Любовь с первого взгляда. **17.05** История одного события. **17.15** «Белый Бим Черное Ухо». 1-я с. **19.30** Подробности. **19.45** «Санта-Барбара». **20.50** «Да, господин министр». **21.20** «Графиня де Монсоро». **22.55** Дежурная часть. **23.10** Мой Пушкин. **23.15** XX век: Майя Плисецкая и Пьер Карден. Мода и танец. **00.05** Прогноз погоды.

КУЛЬТУРА
07.00 Музыкальный экскромт. **07.15, 13.00, 19.30, 23.00** Новости культуры. **07.30** Программа передач. **07.35** Грем-ит музыка полковая. **08.25** «Резцом и кистью». **08.50** Музыкальный экскромт. **09.00, 11.00, 15.00, 17.00** Новости. **09.05** «Русская усадьба». **09.25** «Дорога к танцу». **10.30** «Театральная провинция?». **11.05** История простых вещей. **11.30** Программа передач. **11.35** Спектакль «Царская милость». **12.55** Живое дерево ремесел. **13.20** Культура городов мира. **13.30** «Мастера». **14.15** «С.Зоткилава представляет...» **14.45** Время книг. **15.05** «Челленджерс». **15.30** «Путешествие во времени». **16.25** «Лукоморье». **16.45** Киберкультура. **17.05** «Музыка из Петербурга». **17.45** Авангард. **18.00** «Вечер с...» «В.Полу-

НТВ
05.00, 09.00 Сегодня утром. **08.05** «Невероятный неуклюжий». 1-я серия. **09.10** Вчера в «Итогах». **10.10** Итоги. Спорт. **10.40** «Итоги». **11.00, 13.00, 15.00** Сегодня днем. **11.20** «Старый телевизор». **13.20** «Место преступления». Фильм 2-й. «Шальная пуля». **15.20** «Улица Сезам». **15.50** «Любовь и тайны Сансет Бич». **16.40** «Самые громкие преступления XX века». Д/ф. **17.10** Впрок. **17.20** Криминал. **17.35** Футбольный клуб. **18.00, 21.00** Сегодня вечером. **18.40** Герой дня. **19.00** «Французский связной-3: Морячок Попай». Х/ф. **21.50** «Невероятный неуклюжий». 2-я с. **22.40** Сегоднячко. **23.15** Сегодня в полночь. **23.40** Синемания: все о кино.

НТВ+
НАШЕ КИНО
09.00 «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона. Двадцатый век начинается». 2 серии. **11.40** «Призраки». **13.10** «Женитьба Бальзаминова». **14.35**

Снег выпаў – чэмпіянат пачаўся

Бятланісты ўсё ж дачакаліся снегу. Ён выпаў за некалькі гадзінаў да пачатку першай гонкі чэмпіяната Еўропы, які праходзіць у Раўбічах пад Мінскам. Медалі разыгрываюць каля 220 стралкоў на лыжах з 18-ці краінаў.

Першы дзень аказаўся ўдалым для расіянаў і не атрымаўся ў гаспадароў трасы. У гонцы на 20 кіламетраў са стральбой на 4-х вогненных рубяжах упэўненую перамогу атрымаў Сяргей Ражкоў з Расіі. Беларусы засталіся без узнагарод, але занялі тры месцы ў дзесятцы лепшых: Алег Рыжанкоў — 4-е, Вадзім Сашурын — 7-е, Іван Песцераў — 10-е.

Жанчыны беглі 15 км, і тут лепшымі былі расійскія біятланісткі: яны акупавалі ўвесь п'едастал. Выйграла Надзея Таланава, а беларускі Святлана Парамыгіна і Наталля Рыжанкова — на 5-м і 9-м месцах.

Адзіную пакуль медаль для Беларусі — бронзавую — заваяваў Аляксандр Усцінаў у гонцы юніёраў.

Чэмпіянат завершыцца ў нядзелю.

Сямён ПЛОЦ

Пасля фінішу...

Паглядзелі моладзі ў твар

Нечаканыя і трывожныя вынікі дало апытанне, якое правёў Магілёўскі абласны цэнтр здароўя ў школах Магілёва.

Аказалася, што палова дзяцей 11—13-гадовага ўзросту ўжо ўжываюць алкаголь. Пры гэтым 12% прызналіся, што пастаянна недадаюць. Аднак малады арганізм — поўны энергіі: 80% падлеткаў лічаць сексуальныя кантакты ў сваім узросце «нармальнай з'явай».

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

СУБОТА

7 ЛЮТАГА

БТ

07.00 Добroe утро, Беларусь! **08.00, 14.15** Новости. **08.20** «Мегре колеблется». Х/ф. 2-я с. **Ч.1-я. 09.10** «Я рисую». **09.30** Здоровье. **09.55** Столица. **10.15** Сущность. **10.50** «Все нормально, мама!» **11.20** Око. **11.40** Вершина мира. **12.05** Сделано в Беларуси. **12.25** «Мужду прошлым и будущим». **12.50** XVIII зимние Олимпийские игры. Хоккей. Беларусь — Франция. **13.35** Мультфильм. **15.30** «Все мы родом из детства». **16.25** «Шелоты памяти». Моноспектакль. **16.45** Ток-шоу «Это моя работа». **17.15** «Сказка о купеческой дочер и таинственном цветке». Х/ф. **18.25** «Из достоверных источников». **18.45** «Бенефис». **19.40** Кольбельная. **20.00** Панорама. **20.55** «Чокнутые». Х/ф. **22.40** Третий тайм. **23.00** Ток-шоу «Крамболь». **23.30** Белорусский хит-парад. **23.45** Телевизионный Дом кино. **00.10** Видимо-невидимо.

НЯДЗЕЛЯ

8 ЛЮТАГА

БТ

07.00 Добroe утро, Беларусь! **08.00, 15.00** Новости. **08.20** «Мегре колеблется». Х/ф. 2-я с. **Ч.2-я. 09.00** «Мультиклуб». **09.40** «Встречи на осенней меже». Д/ф. **10.10** Туробъектив. **10.35** «Все нормально, мама!» **11.05** «Чудеса мира». 5-я с. **11.35** Арсенал. **12.00** «Навстречу». **12.40** «Профессия — киноактер». Х/ф. **14.15** Олимп. **14.30** Приглашаем на вечерки. **15.20** Сельчане. **15.45** АРТ-клуб. **16.20** Зорная ростань. **16.55** «Беги, артист!» Х/ф. **18.25** Теленавигатор. **18.45** Земляки. **19.40** Кольбельная. **20.00** Резонанс. **20.50** Телебарометр. **21.05** Стадион. **21.30** «Зверь, выходящий из моря». Х/ф. **23.30** Дневник XVIII зимних Олимпийских игр. **23.45** Премьера песни. **24.00** «В джазе только девушки». **0.25** «Бархатный сезон».

ОРТ

06.50 «Человек с другой стороны». Х/ф.

На фальшывыя доллары купіліся сяляне

Гарадскія жыхары ставяцца да грашовых купюр больш уважліва, таму розныя жулікі ўсё часцей стараюцца нагрэць рукі на даверлівых вясцоўцах.

Летась у Глускім раёне Магілёўскай вобласці міліцыя сутыкнулася з выпадкамі, якіх раней не было. Некалькі злачынцаў рэгулярна куплялі кароў і авечак у мясцовых жыхароў за фальшывыя доллары, а пасля перапрадавалі жывёлу ў іншых мясцовасцях за беларускія рублі. Такім чынам адбывалася «канвертацыя» фальшывых грошай у сапраўдныя. Пакуль людзі агледзеліся — зламыснікі ўжо добра папоўнілі свае кішэні.

На даверлівасці маладых дзяўчат спекулявалі і іншыя злачынцы — хлопцы і дзве ягонныя сяброўкі. Яны арганізавалі «экспарт» прыгажунь з магілёўскіх вёсак у Маскву, прычым дзейнічала групка амаль паўгода. Упершыню ў гісторыі магілёўскай міліцыі была ўзбуджаная кримінальная справа па фактах сутэнёрства і зводніцтва.

Іван ЗАСАДА

ОРТ	
07.00	«По улицам комод водили». Х/ф. 08.10 Мультфильмы. 08.40 Лотто-Миллион. 08.45 Слово пастыря. 09.00, 14.00, 17.00 Новости. 09.10 Домашняя библиотека. 09.30 Музыкальная почта. 10.10 «Каламбур». 10.45 Смак. 11.05 «Возвращение Третьяковки». 11.30 «Ералаш». 11.55 «Америка с М. Таратуты». 12.25 «Баламут». Х/ф. 13.55 Программа передач. 14.20 «Гражданская почта». 14.50 Мультфильм. 15.35 В мире животных. 16.15 «Как это было». 17.20 «Чердачок Фруттикс». 17.45 Погода. 17.55 «Спрут-3». 5-я с. 19.10 «Джентльмен-шоу». 19.45 «Спокойной ночи, малыши!». 20.00 Время. 20.55 «Смертельное оружие». Х/ф. 22.55 Репортаж об открытии XVIII зимних Олимпийских игр. 23.50 «Подполье». Х/ф. 02.45 Программа передач.
КАНАЛ «РОССИЯ»	
06.00	Утренний экспресс. 06.50 Утро крестьянина. 07.15 Прогноз погоды. 07.20 Поле зрения. 07.45 На дорогах России. 08.00 Мультфильм. 08.15 «По-
звоните Кузе!» 08.45 «Мак и Матли». 09.10 Добroe утро, страна! 10.25 Мой Пушкин. 10.30 «У всех на устах». 11.00 Церемония открытия зимних Олимпийских игр. 13.00, 19.00 Вести. 13.30 Люди и деньги. 14.00 Федерация. 15.00 «Закон и порядок». 16.00 Русский бой. 16.55 Прогноз погоды. 17.00 Совершенно секретно. 17.55 Моя семья. 19.40 Олимпийский курьер. 20.15 «Король мошенников». Х/ф. 22.10 Мой Пушкин. 22.15 «Аншлаг». 23.15 «Марта». Х/ф. 01.10 Прогноз погоды.	
КУЛЬТУРА	
09.00	Программа передач. 09.05 «Мадагаскар — крик в лесу». Д/ф. 09.35 «Человек есть тайна». Д/ф. 10.35 Ток-шоу «Набум». 11.05 «Призраки едут на запад». Х/ф. 12.30 «Региональная жизнь». 13.00, 21.00 Новости культуры. 13.20 Петербургский гурман. 13.35 Спектакль «Пир во время чумы». 14.25 «Поэт в России — больше, чем поэт». 15.00 Новости дня. Хронология человечества. 15.20 «На 3-м Открытом российском фестивале анима-

Горш, чым у Афрыцы

Толькі добрыя словы любові прывезлі з сабой прадстаўнікі фінскага дабрачыннага фонду Кайя Лізы Тойванен.

Яны прыехалі ў гасці да дзяцей з г. Горкі Магілёўскай вобласці. Гэта ўжо трэці прыезд дабрачынцаў. Заўжды яны прывозілі з сабой лекі, адзенне, цацкі, медычынае абсталяванне. У гэты раз меркавалі перадаць мясцовай балыніцы дарагі (на некалькі тысяч долараў) камплект хірургічных інструментаў.

Але ўсё засталася на мяжы: мытнікі не пусцілі груз, і гаспадары былі вымушаныя накіраваць яго назад. Прадстаўнікі фонду адзначалі, што нават у самых бедных і карумпаваных краінах Афрыкі, дзе таксама працаваў фонд, падобных фактаў не было. Беларуская мытна была першай.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

Прывыклі да дармовага цяпла

У студзені больш чым на 100 мільярдаў рублёў вырасла запавячанае прадпрыемстваў Гомельскай вобласці за цяпло і электраэнергію.

Цяпер даўгі выраслі да 1 трыльёна 565 мільярдаў рублёў. Асноўныя неплацельшчыкі — аб'яднанае «Гомсельмаш», заводы «Белэмальпосуд» і «Карал», Гомельскі піўзавод і інш.

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

Маньяк у Асіповічах

У Асіповічах, райцэнтры Магілёўскай вобласці, з'явіўся маньяк, які нападае на жанчын.

На шчасце, ён не забівае сваіх ахвяраў, але за апошнія 2 тыдні зафіксаваныя тры выпадкі з адвольным пачэркам злачынцы. Ён нападае на жанчын заду, моцна збівае іх — і знікае. Міліцыя ўжо мае апісанне маньяка — 40 год на выгляд, хударлявы, сярэдняга росту. Вядзецца пошук злачынцы.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

НОМ ФРОНТЕ, ИЛИ УСЛУГИ ПО ВЗАИМОС-	
11.50	«Без вины виноватые». 11.50 «Чужая». 13.05 «Кукарача». 14.30 «Проделки в старинном духе». 15.40 «Прощание славянки». 17.00 «Ошибка резидента». 19.15 «Сукины дети». 20.50 «Убить дракона». 2 серии. 22.45 Завтра в программе.
МИР КИНО	
09.30	Сегодня в программе. 09.35 «Большой кайф, или Преступления в Новом Орлеане». 30-я с. 10.20 «Захват в Северном море». Д-13. 12.00 «Граф Монте-Кристо». 13.40 «Конь бледный». 15.25 «Золотой глаз». 17.10 «Грозовой перевал». Д-13. 18.55 На съёмочной площадке фильма «Клиент». 19.20 «Опасная леди». 3-я с. 20.15 «Убей меня снова». Д-17. 21.55 «Захват в Северном море». Д-13. 23.30 «Презумпция невиновности». Д-17.
СПОРТИВНЫЙ КАНАЛ	
08.00, 15.30	На XVIII зимних Олимпийских играх. 09.00 Футбол (чемпионат Германии). 11.00, 16.30 Дневник зим-

Даты і лёсы

30 студзеня

1833. Нарадзіўся беларускі жывапісец Апалінары Гараўскі. **1918.** Балышавікі распусцілі Цэнтральную Беларускаю Вайсковую Раду, якая займалася фармаваннем беларускіх палкоў. **1933.** Прэзідэнт Германіі Гіндэнбург прызначыў кіраўніком урада — рэйхсканцлерам — Адольфа Гітлера.

1938. Нарадзіўся прэзідэнт Узбекістана, былы першы сакратар ЦК Кампартыі рэспублікі Іслам Карымаў.

1948. На шляху да храма загінуў ад рукі рэлігійнага фанатыка палітычны і духоўны лідэр Індыі Махатма Гандзі, пад кіраўніцтвам якога краіна мірна дамаглася незалежнасці.

1958. Куцюр'е Іў Сен-Ларан, якому тады было толькі 23 гады, наладзіў у Парыжы першы буйны паказ сваіх мадэляў і адразу здабыў славу караля моды — пераемніка Крысціяна Дыёра.

31 студзеня

1797. Нарадзіўся знакаміты аўстрыйскі кампазітар-романтык Франц Шуберт. Ён напісаў каля 600 песень, у тым ліку 8 — у адзін дзень.

1865. Кангрэс ЗША прыняў 13-ю папраўку да Канстытуцыі, якая забараніла рабства.

1923. Нарадзіўся амерыканскі пісьменнік пакалення «бітнікаў» Норман Мейлер. Летась выйшла ягоная кніга пра Лі Харві Освальда, забойцу прэзідэнта Кенэдзі. Матэрыялы да кнігі Мейлера збіраў у Мінску.

1928. У брытанскіх крамах канцтавараў упершыню з'явілася прарыстая клейкая стужка — скоч.

1938. Дзень нараджэння каралевы Нідэрландаў Беатрыкс.

1943. У Сталінградзе капітулявала 6-я германская армія фельдмаршала фон Паўлюса. У гэтай найбольш кровапралітнай бітве Другой сусветнай вайны абодва бакі страцілі 1.109 тыс. чалавек. Цывільнае насельніцтва горада скарацілася з паўмільёна да 1,5 тысячы.

1953. У выніку адлігі і паводкі ў Вялікабрытаніі, Нідэрландах і іншых частках Еўропы загінулі больш як 2.000 чалавек.

1958. З мыса Канаверал стартаваў першы амерыканскі спадарожнік зямлі Explorer I.

1 лютага

1893. Знакаміты амерыканскі вынаходнік Томас Эдысан адчыніў у штаце Нью-Джэрсі першую ў свеце кінастудыю. Зрэшты, прадукцыйнай студыі былі фільмы не для вялікага экрана (іх крыху пазней выйшлі браты Льюм'ер), а для вулічных апаратаў.

1908. Падчас вайсковых вучэнняў у Партугаліі былі выпадкова застрэлены кароль Карлас I і ягоны сын прынц Луіс.

1958. Егіпет і Сірыя ўтварылі Аб'яднаную Арабскую Рэспубліку, да якой меркавалася паступова далучыць і іншыя арабскія краіны.

1985. Каля Смалевічаў упаў самалёт з лепшымі студэнтамі Мінска, якіх прэміравалі турпаездкай у Ленінград. Тым не менш 22 чалавекі засталіся жывыя. Дзяржава выплаціла пацярпелым на 300 рублёў кампенсацыі за фізічны і маральны ўрон — і то не ўсім.

1348. Беларуская-літоўская войска разбіла крыжакоў на беразе Стрэвы(прыток Нёмана).

1838. Нарадзіўся рэвалюцыянер і журналіст, кіраўнік паўстання 1863 года ў Беларусі і Літве Кастусь Каліноўскі.

1930. Пры паўнамоцных прадстаўніцтвах АДПУ рэспублік і абласцей СССР былі сфармаваныя «тройкі», якія мелі права без суда накіроўваць абвінавачаных імі асобаў у канцлагер або на расстрэл.

1938. Нарадзілася беларуская фехтавальшчыца, шматразовая чэмпіёнка свету і Алімпійскіх гульняў Таццяна Самусенка.

1986. У Ліхтэнштэйне (маленькім княстве паміж Швейцарыяй і Аўстрыяй) жанчыны ўпершыню атрымалі права ўдзельнічаць у выбарах.

Юрась БАРЫСЕВІЧ